

Псалъэм узэрызэбгъэдиш хуэдизкІэ узэбгъэдешэ

2-нэ нап.

Профессор цІэрыІуэм и шапхъэ eklyp 2-нэ нап.

ІуэрыІуатэ ДЫЩЭ пхъуантэ

3-нэ нап.

Спорт а Гружьыгъуэ МИДЕКУЯ къншыхэжанык Бжий Тамерлан 4-нэ нап.

Сурэт зытет пощт картэхэр

КІэрэф Мурат и къулыкъу лъагэр

Урысей Федерацэм и Правительствэм и УнафэщI Мишустин Михаил иджыблагъэ Іэ тридзащ ди хэкуэгъу адыгэ щіалэ КІэрэф Мурат УФ-м экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и министрым и къуэдзэу зэригъэувым теухуа унафэм. А къулыкъум тету КІэрэфым и нэlэм щlэтынущ «Лэжьыгъэм къыпыкІ хъерыр» («Производительность труда») лъэпкъ проектыр къэралым хыхьэ щіыналъэхэм гъэзэщіа зэ-

рыщыхъур, апхуэдэу лэжьыгъэр къызэгъэпэщыным, зегъэужьыным халъхьэ мылъкур хъумэнымрэ абы хэгъэхъуэнымрэ ятещІыхьауэ щІыналъэхэм щызекіуэ мардэхэр щіэгъэбыдэным ехьэліа іуэхугъуэхэр.

КІЭРЭФ Мурат Анатолэ и къуэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къалащхьэ Налшык 1978 гъэм мэкъуауэгъуэм и 21-м къыщалъхуащ. Курыт школыр ехъулІэныгъэкІэ къиухри, еджэным щыпищащ Бэрбэч ХьэтІутІэ и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым. Абы КІэрэфым щызригъэгъуэтащ экономист, юрист ІэщІагъэхэр. КІэрэф Мурат экономикэ щІэныгъэхэм я докторщ.

Ди республикэм къулыкъу зэмылІзужьыгъуэхэр щрихьэкІащ Кіэрэфым. 2000 - 2002 гъэхэм ар лэжьащ КъБР-м ФинансхэмкІэ и министерствэм бюджетымкІэ и къудамэм и Іэщіагъэлі пажэу. Хэлъэтрэ гудзакъэрэ зиlэу, жэуаплыныгъэр зыхищlэу лэжьыгъэм бгъэдэту гу зылъата щ алэ жаныр щ эх дыдэу и къулыкъук э дэкіуеящ. Къыкіэлъыкіуэ илъэситіым къриубыдэу абы къикІуащ КъБР-м Экономикэ зыужьыныгъэмрэ сатумкІэ и министерствэм ХьэрычэтыщІэ Іуэхум зегъэужьынымкіэ и къудамэм и Іэшіагъэлі нэхъыжьым и деж къыщыщІэдзауэ министерствэм ХьэрычэтыщІэ мыиным зегъэужьынымкІэ и управленэм и унафэщІым и къуэдзэм я зэхуаку дэлъ гъуэгур.

2004 гъэм и накъыгъэ мазэм КІэрэф Мурат къыхуагъэфэщащ КъБР-м экономикэ зыужьыныгъэмрэ сатумкІэ и министрым и къуэдзэ къулыкъур. Ар къызыхуэтыншэу ирихьэкІащ абы, и пщэрылъ къалэнхэр нэсу икІи и чэзум, щытхъуи пылъу зэфІихыу. 2012 гъэм и щэкІуэгъуэ мазэм КІэрэфыр ягъэуващ КъБР-м финасхэмкіэ и министру икіи а къулыкъум илъэситікіэ пэрытащ. Иужькіэ илъэси 4-кіэ ар щытащ Федеральнэ налог къулыкъущІапІэм КъБР-м щиІэ ІэнатІэм и унафэщІу.

2018 гъэм и мэлыжьыхьым къыщыщІэдзауэ 2020 гъэм и жэпуэгъуэм нэсыху КІэрэф Мурат щытащ КъБР-м и Правительством и Унафощным и япо къуодзэу. Иужьрей илъэсхэм ар лэжьащ Урысей Лъэпкъ Банкым и Ипщэ къэрал управленэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щи э къудамэм и унафэщ у.

КІэрэф Мурат Анатолэ и къуэм, ІэщІагъэлІ щыпкъэм, дзыхь къыхуащ сыт хуэдэ ІэнатІэри егъэфІэкІуэным зи къаруи щіэныгъи езыхьэліэм, зэфіэкі лъагэ зыбгъэдэлъым дохъуэхъу къыхуагъэфэща и къулыкъу лъагэмкіэ. Адыгэ щіалэм ар угъурлы хуэхъуну, ди республикэми Урысей Федерацэми яфІ къызэрыкІын лэжьыгъэшхуэхэр зэфlигъэкlыну, и цlэр фlыкlэ дяпэкlи куэдрэ Іуну ди гуапэщ.

КЪАРДЭН Маритэ.

Ди къуэш республикэхэм

ХьэтІохъущыкъуей къуажэм дэт, Куэтэншы ТІалэ и цІэр зезыхьэ З-нэ курыт еджапіэм зэіущіэ гъэщіэгъуэн щыlащ Урысей Федерацэм Щалэгъуалэ ІуэхухэмкІэ и къэрал къулыкъушіапіэм къыхилъхьауэ иригъэкіуэкі «Зэхуэдэхэр зопсэлъыліэ» урысейпсо проектым ипкъ иткіэ. Еджакіуэхэм яіущіащ КъБР-м щэнхабзэмкІэ и министр Къумахуэ Мухьэ-

ІУЭХУГЪУЭР теухуат зи щапхъэхэмкіэ щІыналъэ

ЗэІущІэр къызэІузыхари зытекІухьам и гугъур зыщіари Бахъсэн щіыналъэм унафэр зегъэкІуэнымкІэ и Іуэхущіапіэм и унафэщіым и къуэдзэ Іэхъуэбэч Андзорщ. Къумахуэ Мухьэдин ныбжьыщІэхэм нэІуасэ зашыхуишІым цІыкІухэр и ціэмкіэ къеджэну, нахуэу икІи гу хуит-псэ хуиту зэпсэ-

Сыхьэтым щІигъукІэ Къумахуэ Мухьэдин упщІэ куэдкіэ зыхуагъэзащ. Еджа- Мухьэдин

зэфіэкірэ лъэкіыныгъэкіэ цІэрыІуэ хъуа цІыхухэм я иджырей Урысейм куэд зэрыщыпхузэфіэкіынур шіалэгъуалэм я фіэщ щіыным, сыт хуэдэ ущыпсэуми, къыхэпх ІэнатІэм зыщыбужьыфыну зэрыщытымкІэ Іэмал зэрыщыІэр щІэблэм зыхегъэщІэным.

лъылІэну къыхуриджащ.

Зэхуэдэхэм я зэпсэлъэныгъэ

екіуэкіа зэіущіэм ціыкіухэм іуэхугъуэхэр, Іэнатіэр къы- къэзыіэтри яхэтт. Псалъэм зэрыхихар. Ахэр щІзупщІэрт папщІэ, куэдкlэ зыхуагъэзащ. Еджа- Мухьэдин зыщигъэпсэху ящыщ зыр щогищащ лэгъуалэр тепсэлъыхьащ кlуэхэм яфортъэщогъуэнт щыпоэхым, зэрызигъэпсэху цыхугъэмрэ цыхум къыхих щыпсэу къуажэм тхыдэмрэ министрым и ціыкіущхьэр щіыкіэхэмрэ Іэмалхэмрэ. Іэщіагъэмрэ зэрызэпэджэ- щэнхабзэмрэ дежкіэ мыхьэ-

ныбжьыщІэхэм

успедати месахизи долого и дол къыхэкІыр зыхуэдизым. ХьэтІохъущыкъуейдэс щІа-

Къумахуэ Мухьэдин къызэрекіуэкіа щіыкіэр, балигь Уеблэмэ, балигъым фіэ- жым, іэщіагъэр къыхэпхы- нэ зиіэ фэеплъ щіыпіэ куэд зэреўпщіхэм жэуап щари-

зэраІэм, абы къыхэкІыуи, ахэр хъума хъун папщІэ Къумахуэм и къулыкъушІапіэм хузэфіэкіынур зыхуэдизымкіи щі эупщіащ.

тым деж. Іэмал зэриІэкІэ зэхэшІыкІыгъуэу Іуэхур зыІузэралъигъэІэсыным хущІэкъуащ, жэуап зрит упщІэхэми я купщІэр езы гупсысэми кърищІэкІыурэ епсэлъыліащ: цІыкІухэм къыхэпх Іуэхур псэм дыхьэу щытын, ар ІэнатІэ зы-щыпщІыжамэ, уи къарур епхьэлізу ебгъэфіэкіуэн, абы дэщіыгъуу уэри ехъу-ліэныгъэ зыіэрыбгъэхьэу щытын хуейщ.

«Умыщхьэхмэ, уи гуращэр нэрыгъыу бубыдрэ абы утемыкіыу захуэу укіуэмэ, къомыхъулІэн хъуэпсапІэ щыІэкъым. Ауэ зыщывмыгъэгъупщэ, сыт хуэдэ ІэщІагъэ къыхэпхми, сыт хуэдэ ІэнатІэ упэрыувэми, цІыхуфіу, ущалъхуа Хэкум-рэ къыбдалъхуахэмрэ уахуэпэжу укъэнэжын хуейщ. Сыт хуэдэ ехъулІэныгъэми я шэсыпІэ пэжыр аращ», яжријащ ціыкіухэм Къумахуэ Мухьэдин.

Фигу къэдгъэкІыжынши. «Зэхуэдэхэр зопсэлъылІэ» урысейпсо проектым ипкъ иткіэ Бахъсэн щіыналъэм щыщ ныбжьыщІэхэм апхуэдэу Іэмал яІащ КъБР-м и министр Къуэшырокъуэ Залымрэ КъБР-м и Жылагъуэ палатэм и унафэщІ Берд Хьэзрэталийрэ яІущІэну.

ЩХЬЭЩЭХУЖ Инал

Миланэ утыкушхуэм

папщіэ Япэ каналымкіэ ирагъэкіуэкі «Голос. Дети» проектым и зэфіэкіхэр шегъэлъагъуэ Нарткъа-

ЗИ НЫБЖЬЫР илъэсибгъу хъу гъуэщІхэри. Миланэ Нарткъалэ и лицей №1-м и 4-нэ классым щІэсщ. ЗэрыцІыкІурэ уэрэд жыlэным дехьэх. Илъэситху зэрыхъурэ макъамэм хуегъасэ и егъэ-

Хъыджэбз цІыкІум гъащІэм щиІэ хъуэпсапіэ нэхъыщхьэр къехъуліащ: къэралым и уэрэджыlакlуэ ныб-жьыщlэхэм папщlэ ирагъэкlуэкl «Голос. Дети» зэпеуэм и зэфіэкі щеплъыжыну и насып къихьащ. И ныб-

текІуащ. Апхуэдэхэщ «Musik Star Kids» (Челябинск), «Твой голос» (Москва), «Звезда эстрады» (Санкт-Петербург), «Утренняя звезда» (Москва), «Страна, пой» (Москва), нэ-

Къущхьэ Миланэ Ундервуд гупым жиІэ «Гагарин, я вас любила» уэрэдыр игъэзэщащ икіи пхыкіащ. Хъыджэбз цІыкІум тегушхуэныгъэ хэлъу утыкушхуэм зыкъыщигъэлъэгъуащ икІи къэпщытакІуэхэм ящыщу япэу и гупэр къыхуигъэзащ Гагаринэ Полинэ, къыкіэлъыкіуэу - Бастэрэ Крид Егоррэ. Абы занщізу жиіащ Гагаринэ Полинэ и гупым хэту лэжьэну къызэрыхихыр. Зи хъуэпсапІэм ап-

хуэдэу, зэпеуэм щытекІуэну, ди республикэм и ціэр фіыкіэ игъэіуну ды-

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

зыкъыщегъэлъагъуэ

лэ щыщ Къущхьэ Миланэ.

джакіуэ Ахъмэт Эльвирэ.

жьми емылъытауэ, Миланэ дуней- хуэдэу ерыщу хуэкІуэ уэрэджыІа- щогугъ. псо, урысейпсо, республикэпсо кІуэр, япэ ита ди хэкуэгъу куэдми

Я щхьэ Іуэху зэрахуэжу ягъасэ

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. КъШР-м щаублащ lyэхущlэ къезыхьэжьэхэм ядэlэпыкъуныр. Урысей Федерацэм и студент минхэр зыхэт Іуэхум я зэфіэкі щагъэлъагъуэ Къэрэшей-Шэрджэсым щыщхэми. Бакалавриатым, специалитетым, магистратурэм, аспирантурэм щІэс студентхэм сом мелуан къэралым къаритынущ я жэрдэмыр нэрылъагъу ящІынымкіэ къагъэсэбэпыну.

ХЬЭРЫЧЭТЫЩІЭ ныбжьыщІэхэм я проектхэр пхыкірэ, ахъшэ къратмэ, еджапіэхэм піальэкіэ къаутІыпщынущ хьэрычэт Іуэхур зэтраублэн папщіэ. Абыхэм щізупщіэ зиіэ ерыскъы, іуэхутхьэбзэ, хьэпшып къыщІагъэкІыу ящэн хуейуэ араш къэралым ахъшэ къащ ритыр.

Зэхьэзэхуэр «Университет технологие-хьэрычэт Іуэхум и утыку» федеральнэ проектыщІэм щыщщ. Абы и мыхьэнэ нэхъыщхьэр щІалэгъуалэм я щхьэ хьэрычэт хуащІэжу егъэсэнырщ, тегъэгушхуэнырщ.

Абхъазри я телъхьэщ

АБХЪАЗ. *Мазаем и 25-м Абхъаз Респуликэм* Президент Бжание Аслан Іэ шІидзаш ДНР-мрэ ЛНР-мрэ къэрал щхьэхуиту къызэ-рилъытэм теухуа Унафэм. ИкІи кыхигъэщащ а щіыпіэхэм иджыпсту щекіуэкі іуэхухэм набдзэгубдзаплъэу зэрыкіэлъыплъыр, цІыхубэм я мамырыгъэмрэ шхьэхүитыныгъэмрэ абхъаз лъэпкъыр зэрителъхьэр. Бжание къыхигъэщащ езыхэм я щхьэ кърикlya гузэвэгъуэм хуэдэ къызылъыса цІыхубэр утыку къызэрырамынар, зэрахузэфіэкікіэ, зэрадэІэпыкъуар. Абхъазым кърагъэблэ-гъащ Донбассым и цІыхухэр.

ПРЕЗИДЕНТЫМ къыхигъэщащ ЛНР-мрэ ДНР-мрэ япэщІзува Украинэм абхъазхэм къатегуплІа Куржым и щыуагъэм хуэдэ зэры-Іэщіэкіар, щіэпхъаджагъэм гува-щіэхами кіэ зэригъуэтынур.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

📷 † «Адыгэ Іуэрытхыр» зэхаублэ

Дунейпсо Адыгэ Хасэр, Бэрбэч Хьэтlутlэ и цlэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетыр, Адыгэ къэрал университетыр зэщіыгъуу Адыгэ тхыбзэм и махуэм ирихьэлізу, гъатхэпэм и 12-м, «Адыгэ Іуэрытх» зыфіащэ дунейпсо Іуэхугъуэр иригъэкіуэкіы-

МЫ ГЪЭМ адыгэ Іуэрытхыр (диктантыр) зэрекІуэкІынур пэіудзауэщ, зэратхынури онлайн щіыкіэм тетущ. Гъатхэпэм и 12-м сыхьэт 12-м щ идзэу адыгэ Іуэрытхыр къэбэрдей икІи кІэмыргуей диалектхэмкІэ YouTube каналым и утыкум щатхынущ, эфир занщІэм хэту текстым къыщеджэнущ:

къэбэрдей диалектымкІэ - https://youtu.be/ILyDFBLfjZw хэщІапІэм;

кlэмыргуей диалектымкlэ - https://www.youtube.com/ watch?v=0nlfrnYnaEg хэщlапlэм

Къызэгъэпэщакіуэхэм зэрыжаіэмкіэ, адыгэбзэм и пщіэр къэlэтыным, лъэпкъым щыщхэм анэдэлъхубзэмкlэ ябгъэдэлъ щіэныгъэр егъэфіэкіуэным папщіэ зэхаша «Адыгэ Іуэрытх» Іуэхугъуэм адыгэу зыкъэзылъытэж дэтхэнэри хэт хъунущ, ар щыпсэу щІыпІэм, адыгэбзэм зэрыхуэшэрыуэм емылъытауэ.

«Адыгэ Іуэрытхыр» екіуэкіын ипэ къихуэу абы пыщіа хабзэхэм Іуэхум къыхыхьэхэм щагъэгъуэзэнущ. Къищынэмыщіауэ, іуэрытхыр зэрекіуэкіыну мардэ убзыхуам ДАХ-м и сайтым укъыщеджэну Іэмали щыІэнущ. intercircass.org

КІэмыргуей диалектым тет тхыгъэ хьэзырхэм я сурэтыр +79182239519 телефоным пыщІа WhatsApp-м adygkafedra@mail.ru майл-хэщІапІэм ебгъэхь хъунущ.

Къэбэрдей диалектымкІэ тет тхыгъэхэр Дунейпсо Адыгэ Хасэм и майл-хэщlапlэм бутlыпщ хъунущ: dahnalchik@

Адыгэ тхыбээм и махуэр лъэпкъ махуэгъэпсым щыхэувар 2000 гъэрщ. Ар теухуат 1853 гъэм гъатхэпэм и 14-м «Адыгэбзэм и букварь» тхылъыр Тифлис къалэм дунейм къыщытехьауэ зэрыщытам. Мы махуэщІыр ехьэжьауэ Къэбэрдей-Балъкъэрми, Къэрэшей-Шэрджэсми, Адыгейми щагъэлъапІэ.

ШУРДЫМ Динэ.

къыщыфщтэжынумэ сом 330-рэщ.

Ди индексыр П 5894

«Адыгэ псалъэр»

КЪСЗЫГЪЭХЬХЭМ

папщІэ

2022 гъэм и япэ илъэс

ныкъуэм цІыхухэм яІэ-

рыхьэну газетхэмрэ

журналхэмрэ Іэ щы-

«Адыгэ псальэ» газе-

щІадз зэманыр иухащ.

тыр зыІэрыхьэну хуей-

хэм хъыбар фыдогъа-

щІэ - мэлыжыыхыым

(апрелым) къыщыщІэ-

дзауэ ар къевгъэхьын

папщІэ Іэ щыщІэвдз

хъунущ Урысей поштым и дэтхэнэ ІуэхущІапІэми.

Мази 3-м «Адыгэ пса-

унэм ныфхуахьыну

фэ езым поштым

фыхуеймэ - сом 362-рэ

лъэ» газетым и уасэщ:

кІэпІейкІэ 40-рэщ;

АДЫГЕЙ. ЩІэныгъэ-технологие проектхэмкІэ «Большие вызовы» урысейпсо зэхьэзэхуэм и щІыналъэ Іыхьэр АР-м гъатхэпэм и 3 пщіондэ щекіуэкіынущ.

ЗЭПЕУЭМ курыт еджапІэм и 7 - 11-нэ классхэм щІэсхэмрэ еджапІэ нэхъыщхьэм и 1 - 2-нэ курсхэм щіэсхэмрэ іэмал ярет щіэныгъэм япэ лъэбакъуэ щачынымкіэ. Ныбжыыщіэхэм езыхэм я инновацэ проектхэр ягъэхьэзырри, адэкІэ

къэхутэныгъэхэр ирагъэкІуэкІ. Мы гъэм зэпеуэр унэтіыныгъихкіэ гуэшауэ екІуэкІынущ. Абы шызэхуэзэнущ шІэныгъэлІ ныбжьыщІэхэмрэ Іуэхум фІыуэ хэзыщІыкІ

ІэщІагъэлі Іэзэхэмрэ. Адыгейм къыбгъэдэкІыу проект 16 ягъэхьэзыращ. Абыхэм ящыщу щіыналъэ проектым нэхъыфІу къыщалъытэхэр урысейпсо Іыхьэм ягъэкІуэнуш.

ДифІ догъэлъапІэ Щэнхабзэ

Псалъэм узэрызэбгъэдиш хуэдизкІэ узэбгъэдешэ

псэлъэкІэм зиІуатэурэ, бзэ пыухьэлэмэтагъхэр щылъагъун хуейр абыхэм я уней щхьэхуэныгъэхэр къыщІэкІынкъым, лъэпкъ гупсысэкІэр къызэрыхэщыр, ар зи анэдэлъхубзэм дунейм Іуэхухэм жыджэру хэтщ ди щІынаи ухуэкІэмрэ и зэхэтыкІэмрэ зэ- лъэм щылажьэ лъэпкъ-щэнхабзэ рилъагъу щіыкіэр къызэриіуатэра- центру 12, жылагъуэ зэгухьэныгъэу гъэнущ. Бзэм и лъапіэныгъэм 5. Ахэр диаспорэкіэ зэджэхэм нэмыщі, и дахагъи щыіэщ: ар ящыщу къалъытэ, сыт щхьэкіэ екіуу щыбгъэіэкіуэлъакіуэрщ, пса- жыпіэмэ зыщыщ лъэпкъым и нэлъэ къэс и увыпіэр нахуэрэ къы- хъыбэр е Урысейм и щіыналъэ лъыс щіыпіэм щыту къыщыб- пыухыкіа гуэрым щопсэу, е къэрагъэјурщ, псалъэхэр зэгущу зэрызэбгъэкІэсырщ, гупсысэр лантІзу ЗэрымащІзм къыхэкІыу, бзэр яфІэзэрызэпыпшІэрш.

Къэбэрдей-Балъкъэрым Вэрокъуэ Владимир и ціэр зэрихьэу щы і Энхабзэмкі фондым абы

хьа гуэхур дагыгъыну махуэщтым хэбгъэщыну ирикъунщ 2021 гъэм гъащтэктэ, абы ирипсалъэ лъэп

ХІХ лІэщІыгъуэм псэуа, дуней кърихьэлІащ Кавказ Ищхъэрэм къриубыдэу, дунейр пандемием къым и хабзэри къыумыщтэнкІэ псом щыціэрыіуэ бээщіэныгъэлі гъуазджэхэмкіэ и институтым и зэриіыгъым щхьэкіи къэмынэу, Іэмал иіэкъым. Адыгэ Хабзэри икіи гупсысакіуэ Гумбольдт Виль- профессор, макъамэ гъуазджэмрэ лъэпкъ центрхэм зэхыхьэ 45-м гельм итхыгъат: «Бзэм псалъэ дирижёр Іуэхухэмкіэ кафедрэм и щіигъу зэрырагъэкіуэкіар. Аращэщірэ тхурэ фіэкіа хэмытми, ар унафэщі, УФ-м и ціыхубэ артистхъугъуэфІыгъуэшхуэщ, цІыхур кэ, КъБР-м и Къэрал саугъэтыр зызэрыбауэ хьэуам зэрыхуэны- хуагъэфэща Гъэсашэ Наталье, **къуэм хуэдэу зэрыщіылъэу абы** УФ-м щіыхь зиіэ и артисткэ, Къэ-хуэныкъуэу». Республикэм и цІыхубэ артисткэ Таукеновэ Гали-ЗЫ бзэ щыгэу къыщтэктынкъым нэ, КъБР-м и Жылагъуэ палатэм дуней лъагъукІэ хэха зимыІэ. Зым жылагъуэ Іуэхухэмрэ къэрал хабкъиІуатэр адрейм пищэ къыпщы- зэхэр къызэпымыудынымкІэ и къухъуу, жыlэкlэр псэлъэкlэм хуокlуэ, дамэм и унафэщl Канунников Владимир, Къэбэрдей-Балъкъэхыкlayэ зишэщlыурэ цlыху лъэп- рым къыщыдэкl лъэпкъ газетхэм, къыр зэпещіэ. Бзэхэм ябгъэдэлъ радиомрэ телевиденэмрэ я ліыкіуэхэр, нэгъуэщіхэри.

Лъэпкъ фондым и унафэщ Мэатіэ къуауэ Лиуазэ зэіущіэр къыщызэ-Іуихым зэрыжиІамкІэ, ирагъэкІуэкІ лыгъуэ щхьэхуэ яІэу дунейм тетщ. кіуэдынкіэ, хабзэхэр яіэщіэхункіэ шынагъэ яІэщ.

«КІуэ пэтми цІыкІу хъу дунейм хэмыкіуэдэжын щхьэкіэ, лъэпкъ и лъэныкъуэкІэ хуабжьу гъэщІэ- центрхэр зи ужь итыр я хъугъуэфІыгъуэну икІи гуимыхужу иджыбла- гъуэхэр зэрахъумэн Іэмалхэрщ: гъэ щекІуэкІащ «Си бзэ, си псэ» щіэх-щіэхыурэ гъэлъэгъуэныгъэхэр зыфіаща зэхуэс дахэр. Фіэщыгъэм къызэрагъэпэщ, зэхуэсхэр иракъызэрыхэщщи, ар теухуат Анэ- гъэкіуэкі, псапащі эзэіущі эхэр зэхадэлъхубзэхэм я дунейпсо махуэм. шэ. Ауэ сыт хуэдэ Іуэхуми я нэхъыщ-Зэlущіэр ягъэдэхащ икіи гъэщіэ- хьэу къанэр зы гуращэрщ - анэгъуэну ирагъэкіуэкіащ ди щіына- дэлъхубзэр къащіэхъуэ щіэблэм лъэм щыпсэу лъэпкъхэм я хасэ- яlурылъу къэгъэтэджынырщ, хэмрэ щэнхабээ центрхэмрэ я лэ- жиащ Мэкъуауэ Лиуазэ. - ЖыІэн

уэрэджыlакlуэхэм, хуейщ, зэгухьэныгъэхэм къалэн зыщащІыжа а Іуэхугъуэшхуэм КъызэгъэпэщакІуэхэм къыхалъ- мыбзаджэу зэрыпэлъэщыр. Къы-

гъэнущ ди гугъуехьхэр гулъытэншэ щІэмыхъуар. КъБР-м Лъэпкъ апхуэдиз цІыху уриуасэщ, зэвгъа-Іуэхухэмрэ жылагъуэ проектхэмкІэ щІэ, зыщывмыгъэгъупщэ, пщІэ Іуэхухэмрэ жылагъуэ проектхэмкіэ и министерствэм и щытхъу тхылъымрэ саугъэтымрэ къытхуагъэфэщащ, «Жылагъуэ зэгухьэныгъэ нэхъыф дыдэ» ц з лъап эри къытфіащащ. Ар псоми ди зэхуэдэ ехъулІэныгъэш. Нобэрей махуэри иджыри къыздэсым едгъэкіуэкіа лэжьыгъэм къыпызыщэщ ди щІыналъэм щыпсэу лъэпкъхэм я бзэм дедэlуэнущ, икlи сыт хуэдиз зэщхьэщыкіыныгъэ димыіэми, дызытепсэлъыхьынур зыщ - дунейм и дахагъэр къызэрытІуатэ ди анэм и бзэрщ».

АдэкІэ псалъэр зрата Канунников Владимир зэlущlэм кърихьэліахэм гу лъаригъэтащ махуэщіым цІыхушхуэ къызэреблэгъам, гуп-гупурэ я анэбзэкІэ зэрыпсалъэм. «Нобэрей зэlущlэм сыхоплъэри, жиlащ нэхъыжьым, - си цlыкlyщхьэр сигу къызогъэкІыж. Ди хьэблэм лъэпкъ зэмылІэужьыгъуэхэр щыпсэурт. Щхьэж и бзэкІэ псалъэу, щхьэж и хабзэ зэрихьэу. Хамэ сабий къытхэттэкъым, хэт и унэ дихьами, абы дакъыхэхъухьам хуэдэу къытхущытт. Зыр зым дыщыукІытэу, зым и губгъэн къызэрыдмылэжьынум дыхущІэкъурт. Сыт хуэдизу дымыдырийпсырийми, мардэр зыхэтщіэу дыщытт. Гъэщіэгъуэнращи, ущиери гъэсэныгъэри зэрекІуэкІыр а псор щызэхэтх унагъуэм и анэдэлъхубзэрт. Ди деж къэкІуамэ, урысыбзэт, гъунэгъухэм я унагъуэ дихьамэ - адыгэбзэт. Урысыбзэри адыгэбзэри си зэхуэдэу, тІумкІи дыпсальэу дыкъэхъуащ. ЖыІэн хуейщ а щытыкІэм бей дызэрищіар - зы бзэ гуэр щызэб-

урыс дуней тетыкІэри ди зэхуэдэу дыкъэтэджащ. Зы бзэ пщІэмэ, зы цІыху уриуасэщ, бзитІ пщІэмэ, хуэфщІ, фхъумэ фи анэбзэр»

Канунниковым и псалъэр зэфіэкіа нэужь, Гъэсашэ Натальерэ Таукеновэ Галинэрэ я гъэсэнхэм адыгэ макъамэмрэ уэрэд гъуаздедеу еждах меллыф в едмежд ціэрыіуэхэр адыгэбзэрэ балъкъэрыбзэкІэ къагъэІуащ, щысхэр къыдахьэхыу, едаГуэхэр къызэщІиІэтэу. Пшыхьыр зыгъэдэха уэрэджы ак Іуэ ныбжыш Іэхэр зыхуэ-Іэзэр пшыналъэм и закъуэтэкъым, ди лъэпкъыбзэхэмкІэ зэкІэлъагъэкІуа хъуэхъубзэхэри гум итІысхьэ

псалъэхэм къахэщыпыкІа хъуат. Уэрэджы ак Іуэ ныбжый Іэхэм яужькіэ, чэзууэрэ утыкум къихьащ «Сябры» белорус центрым, «Ватан» тырку-месхет зэгухьэныгъэм, «Туган-тел» лъэпкъ хасэм, «Днипро» украин щэнхабзэ зэхуэсым, «Апсны» жылагъуэ зэгухьэныгъэм, «Чаваш» щэнхабээ центрым, «Ныхас» осетин центрым я ліыкіуэхэр.

Шхьэж и бзэрэ и щэнхабзэкіэ утыкур зыгъэбжьыф а жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм къагъэлъэгъуащ щыпсэу щІыналъэм хуаІэ лъагъуныгъэри. Зэјущјэр и кјэм щынэблагъэм, зэгъусэу «ФІэхъус узох, Къэбэрдей-Балъкъэр» уэрэд цІэрыІуэр зэдыжаІэжаш.

Бзэр псэунущ абы ирипсэлъэнрэ ар зезыхьэнрэ шыІэху. Бзэр - псалъэщ. Псалъэр - Іэщэщ. Псалъэм, vзэрызэбгъэдишым хуэдэу, узэбгъэдишэни лъэкІынущи, абы и лъэныкъуэкІэ хуэгъэкъаруунур зыхуэдизыр екіуэкіа пшыхьым къигъэлъэгъуащ.

ШУРДЫМ Динэ.

ЩІыхуэ ятелъмэ зрагъащІэ

ліауэ щыіэ унафэхэм щыгъуазэ узыщІ официальнэ сайт зэрылажьэр. Апхуэдэуи цІыхум телъ щІыхуэр абдежым щипшыныжи хъунущ. КъищынэмыщІауэ, Къэрал, муницичэнджэщ иратащ Урысей пальнэ Туэхутхьэбээхэм зыуэ щыт я порталым щІыхуэ зытелъхэми ар езыгъэпшынхэми онлайн-щытыкІэм иту къаІэрохьэ Іуэхур зэрекІуэкІым теухуа хъы-

барыр. Интернет-платформэхэм фыщрилажьэкІэ фыхуэсакъын хуейщ фи паролхэр хъумауэ щытыным фи паролхэр піалъэ-піалъэкІэрэ фхъуэж, банкхэм я гуэдзэн зэмыліэухэм я федеральнэ къу- жьыгъуэхэр фиlэмэ нэлыкъум и управленэу хъыфіщ), электрон пощт, КъБР-м щыІэм фигу къе- мессенджер, социальнэ гъэкіыж щіыхуэ зытелъхэм сеть шынагъуэншэхэр къэвгъэсэбэп.

БАХЪСЭН Ланэ.

Профессор ціэрыіуэм и щапхъэ екјур

«Математикхэм яхэтмэ, абыхэм я нэхъыфіхэм ящыщщ, механикхэм епсалъэмэ, зи гупсысэ купшафіэхэм шіэдэіухэм халъытэ, инженер-ухуакіуэхэм яхуэзамэ, зи пщіэр лъагэ іэщіагъэліщ», апхуэдэу хужаlэ лъэпкъ щlэныгъэм и зыужьыныгъэм хэлъхьэныгъэ ин хуэзыщіа, техникэ щіэныгъэхэм я доктор, УФ-м щіэныгъэмрэ техникэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, КъБР-м щіэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, КъБКъУ-м и профессор Къулътырбей Хъусен Пщымырзэ и къуэм. ЦІыху зэпіэзэрытым, зи Іуэху зехьэкіэкіи дуней тетыкіэкіи екіум, щіэныгъэм япэ лъэбакъуэхэр щызыч щіалэгъуалэм я егъэджакіуэ іэкіуэлъакіуэм, унэтіакіуэ іущым и гъащіэ купщіафіэр куэдым я щапхъэщ, гъуэгугъэлъагъуэш Къулътырбейр пщІэшхуэ зыхуащі нэхъыжьыфіщ, чэнджэщэгъуфіщ, гъэсакіуэ щыпкъэщ. Нобэ, гъатхэпэм и 1-м, илъэс 80 ирокъу Къулътырбей Хъусен и ныбжьыр, апхуэдэуи илъэс 55рэ мэхъу ар щ эныгъэ-къэхутэныгъэ егъэджэныгъэ-гъэсэныгъэ ГэнатІэхэм зэрыпэрытрэ.

къуажэм 1942 гъэм и гъатхэпэм къыщалъхуащ Къулътырбейр. Зи адэр Хэку запощхьэпохэм. И сабиигъуэр апхуэдэу тынщІэтІысхьащ КъБКъУ-м и инженер-техникэ губдзаплъэщ. А псори я лъабжьэщ а нэфакультетым икІи ари ехъулІэныгъэкІэ хъыжьыфІым хуэтщі пщІэ инымрэ нэ къиухащ. ІэщІагъэлІ ныбжьыщІэм щалъхуа мысымрэ. щІыпіэм къигъэзэжащ икіи ухуакіуэ, мэкъумэш Іэнатіэхэм мастеру, инженер нэхъыщхьэу илъэс зытущкіэ щылэжьауэ, университетым игъэзэжащ, бгъэдэлъ щІэ- гъэ лэжьыгъэ инхэр. Ахэр и лъабжьэу абы ныгъэм адэкІэ хигъэхъуэну, и ІэщІагъэм нэхъ куууэ хуеджэну. Ар шІэтІысхьащ ар утыку кърихьащ 1995 гъэм. Лэжьыгъэр Москва къэрал ухуакІуэ университетым и аспирантурэм. 1973 гъэм еджэныр къиу- пщ эшхуэ и зу ноби къагъэсэбэп инженерхаш икІи къыкІэлъыкІуэ илъэсым ехъу- хэм, техникхэм. Абы и къалэмыпэм ліэныгъэкіэ пхигъэкіащ и кандидат диссер-

щІэныгъэлІыр 1979 гъэм КъБКъУ-м и инженер-техникэ факультетым и декану. А ІэнатІэм ар пэрытащ илъэси 10-м щіигъукіэ, иригъэфіакіуэу, лэжьэкіэщІэ мардэхэр егъэджэныгъэ-гъэсэныгъэ Іуэхум хилъхьэу. Апхуэдэ дыдэу унафэщІ ІэкІўэлъакІуэу абы зыкъигъэлъэгъўащ 1995 къыдагъэкІхэми. 1999 гъэхэм университетым и юридическэ факультетым и декану щыщытами.

сертацэхэр щыпхагъэк и советым, абы и щыхуащ у йок уэк І. ІэнатІэхэм ящыщ зым и унафэр щысертацэхэр щыкіуэцірагъэкі и советым. Апхуэдэу Къулътырбейм и фІыгъэкІэ университетым мызэ-мытІзу къыщызэрагъэпэщащ икІи къызыхуэтыншэу щраинженерым щІэныгъэ куу бгъэдэлъын Іэ щіэблэ егъэджэнымкій щіэныгъэліым дамэм и унафэщіу. лъэкІ къигъанэркъым. Еджагъэшхуэр япыщІэныгъэ лэжьакІуэ пажэхэм ящыщщ.

ныгъэ лъагэр щызыхэзыщ1э, ар езыгъэ- щэн екlумк1э. И махуэшхуэмк1э гуапэу дофіакіуэ, дзыхь къыхуащі іуэхур ныкъусаны- хъуэхъу іэщіагъэлі ціэрыіуэм икіи ди гуагъэншэу зэфІэзыгъэкІ, абы игури и псэри пэщ узыншагъэ иІэу ехъулІэныгъэщІэ хэзылъхьэ ІэщІагъэлі къызэрымыкіуэщ хэр зыіэригъэхьэну, и унагъуэм куэдрэ Къулътырбей Хъусен. Еджагъэшхуэм хэлъ- ящхьэщытыну. хьэныгъэ инхэр хуищ ащ ди университетым зыІэригъэхьа ехъулІэныгъэхэм. Ап-

дагъэрэ

меларди 7,28-рэ

Къэзахъстаныр

«АГРОЭКСПОРТ» цент-

доллар

9,4-p₃),

МэкъумэшхэкІ

Урысейм деж щызыщэхуар

Европэ зэгухьэныгъэм хы-

хьэ къэралхэрщ - ди деж

ирашам я процент 41-р зы-

хуэзэр ахэращ. Абыхэм якІэ-

льокІуэ Тыркур (проценти 11,5-рэ) Китайр (проценти

(проценти 7,4-рэ), Корее Ип-

щэр (проценти 6,7-рэ).

хуэзэу.

хуэдэу КъБКъУ-м и инженер-техникэ факультетым и унафэщІу щыщыта илъэсхэми абы зыкъигъэлъэгъуащ лэжьыгъэм и ДЗЭЛЫКЪУЭ куейм хыхьэ Шордакъ къызэгъэпэщакіуэ Іэкіуэлъакіуэу, унэтіакІуэ Іэзэу. Къулътырбей Хъусенщ еджапІэ нэхъыщхьэм юристхэр щагъэхьэзыр и уэшхуэм хэкіуэда щіалэ ціыкіур пхыкіыфащ факультетым и япэ декану щытари. Нобэ а а зэман хьэлъэми абы къыкіэлъыкіуа къудамэм щызэтеува іуэху зехьэкіэ куэилъэс гугъусыгъухэми епхауэ щыта лъэ- дым я лъабжьэр зыгъэтІылъари а щІэныгъэлІ цІэрыІуэращ, - жаІэ Къулътырбейм шыгъуэ имыlэу екlуэкlами, гъащlэм хуиlэ къыдэлажьэ lэщlагъэліхэм. - И lэщlагъэмгукъыдэжыр ихъумэфащ щіалэщіэм. Ку- кіэ бгъэдэлъ зэфіэкі къызэрымыкіуэхэм рыт школыр дыщэ медалкІэ къиуха нэужь, хуэдэ дыдэу, Хъусен цІыхугъэ лъагэ, еджэным хуэнэхъуеиншэ щалэщэр зэхэщык куу, гу къабзэ зигэ цыху набдзэ-

Егъэджэныгъэ-гъэсэныгъэ Іуэхум къыдэкіуэу Къулътырбейм зэфіихащ, мы зэманми ирегъэкіуэкі щіэныгъэ-къэхутэныигъэхьэзыращ и доктор диссертацэр икІи щІэныгъэліхэм гунэс ящыхъуащ икіи къыпыкіащ щіэныгъэ тхылъу, методикэ тхыгъэ зэмыліэужьыгъуэу 170-м щіигъу ЗэфІэкІышхуэ зыбгъэдэлъу къалъыта Абыхэм яхэтщ математикэмрэ механиягъзуващ кэмкІз зэреджэ тхылъхэри. Ахэр хуабжьу къахуощхьэпэ университетхэм а ІэщІагъэхэм щыхуезыгъаджэхэми студентхэми. Хъусен и лэжьыгъэхэр щІэх-щІэхыурэ къытохуэ РАН-м и журналми, нэгъуэщТ къэралхэм щіэныгъэхэмкіэ я академиехэм

ЩІэныгъэлі цІэрыІуэр щІэх-щІэхыурэ ирагъэблагъэ еджагъэшхуэхэм я къэрал-ЖыпІэнурамэ, республикэр зэрыгушхуэ псо, дунейпсо зэіущІэхэм. Ди республикэм еджапіэ нэхъыщхьэр ефіэкіуэным Къулъ- и ліыкіуэу щыту, абыхэм я утыку Къулътырбейм лэжьыгъэшхуэ ирихьэл/ащ. Абы и тырбейм щеГуатэ механикэмкіэ, къызэжэрдэмкір университетым къышызріуахаш рабж техникэр егъэджэныгъэм нэхъыфіу кафедрэщіэ зыбжанэ, абы и аспиранту- къыщыбгъэсэбэпынымкіэ, нэгъуэщі Іуэхурэм иІэ унэтІыныгъэхэми заужьащ. Ар гъуэхэмкІэ иІэ и еплъыкІэхэр. Абыхэм пщІэ илъэс зыбжанэкІэ хэтащ КъБКъУ-м дис- лъагэ щагъуэту, гулъытэ хэхаи къы-

Къулътырбей Хъусен и цІэр иратхащ ІэщІэльаи щыІэу. 2008 гьэ льандэрэ «Адыгэ шІэнгьуазэ» (2006 гьэ), «Респуб-Къулътырбейр хэтащ Ростов къэрал ухуа- ликэр зэрыпагэ цыхухэр» (2009 гъэ) кІvэ университетым кандидат, доктор дис- тхылъхэм. Дауи, апхуэдэ Іуэхугъуэхэм лъэп-

къыр иримыгушхуэу къанэркъым. НэхъыжьыфІым и дуней еплъыкІэр гупсысэкіэр, Іуэху зехьэкіэр я щапхъэщ абы и унагъуэм исхэми. Къыхэдгъэщынщи, гъэкІуэкІащ къэралпсо щІэныгъэ конфе- Хъусен и щхьэгъусэ Риммэ пщІэрэ щІыхьренцхэр. Абыхэм кърагъэблагъэрт щІэ- рэ иІзу, нэхъыжьхэм я чэнджэщэгъуу ныгъэлі ціэрыіуэхэри а гъуэгум теувагъащіэ нэхъыщіэхэм я унэтіакіуэу илъэс куэдкіэ къэхутакІуэ ныбжьы-щіэхэри. Унэтіакіуэ шылэжьащ КъБКъУ-м и Щіэныгъэ бибщыпкъэр езыри жыджэру ядолажьэ щ!эны- лиотекэм. Зэшхьэгъусэхэм я хъыджэбз гъэм хыхьа къудей щіалэгъуалэм, ахэр закъуэ Маринэ и Іэщіагъэкіэ дохутырщ. НэкъэхутэныгъэщІэхэм тригъэгушхуэу. Абы и хъыжьхэр ирогушхуэ я пхъурылъху Къанунафэм щіэту ягъэхьэзыращ икій пхагъэ- темыр и ехъуліэныгъэхэм. Къэралым и кІаш кандидат диссертацэ зыбжанэ. Къулъ- еджапІэ нэхъышхьэ нэхъ пашэхэм халъытэ тырбейм къызэрилъытэмкІэ, иджырей МКъУ-м щІэныгъэрэ ІэщІагъэрэ щызэзыгъэгъуэта щіалэщіэм зэфіэкіышхуэхэр ущыльэщІыхьэфынур бгъэдэльщ. Ар мы зэманым «Мегафон» махуэ къэс щіэ гуэр къызыхыхьэ щіэны- Іэнатіэм Москва щиіэ Іуэхущіапіэм щогъэмрэ техникэмрэ. Апхуэдэ зэф эк урал заналитикэ проектхэмк эабы и къу-

Къыдэлажьэхэми иригъаджэ студентхэщіащ Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ уни- ми пщіэшхуэ къыхуащі Къультырбей верситетым. Ар а еджапіэ нэхъыщхьэм и Хъусен. Апхуэдэ гулъытэр лъэпкъ еджагъэшхуэм къихьащ бгъэдэлъ щІэныгъэ - Зыпэрыт сыт хуэдэ ІэнатІэми жэуаплы- куумкіэ, и псэ хьэлэл лэжьыгъэмкіэ, хьэл-

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

Гъатхэпэм и 2,

→МафІэдзым (сенычым) и

◆1805 гъэм къалъхуащ тхы-

дэдж, Кавказым и этног-

раф, адыгэхэм куэдрэ ятет-

◆ 1920 гъэм къалъхуащ ады-

гей усакіуэ, Совет Союзым и

ЛІыхъужь Андырхъуей Хъу-

хыхьа Люлье Леонтий.

дунейпсо махуэщ

Дунейм щыхъыбархэр

ятеухуа хъыбархэм, ар

егъэпшыныжыным ехьэ-

Урысейм и Суд прис-

тавхэм я федеральнэ

къулыкъущіапіэм и уп-

равленэу КъБР-м щы-Іэмрэ Урысей МВД-м

транспортым щиІэ Нал-

шык линейнэ къудамэм-

рэ зэщІыгъуу ирагъэ-

кіуэкіащ «Щіыхуэ птелъ-

«НАЛШЫК» аэропор-

тымрэ Къэбэрдей-Балъ-

къэрым и щыхьэрым и

гъущІ гъуэгу вокзалымрэ

къэсахэм суд приставхэм

ФССП-м и электрон Іэмал-

хэр къагъэсэбэп зэрыхъу-

Акцэр щекіуэкіым ма-

фІэгухэмрэ кхъухьлъатэ-

хэмрэ иризекІуэхэм ящы-

щу 100-м щІигъум къа-

щіащ щіыхуэ и лъэны-

къуэкІэ я Іуэху зыІутыр,

зытелъхэм гурагъэ

Урысейм и Суд пристав-

жыну щыІэ Іэмалхэри.

зэрызытрагъэкІы-

мэ къащіэ» акцэр.

нум ехьэлІауэ.

Урысейм къытракъузэ

Урысейм и дзэхэр Украинэм зэрихьар ямыдэу къэрал куэд къзуващ, щхьэж нэхъ ткІийуэ къилъытэ текъузэныгъэхэр къытхуа-гъэуву. Абыкіи зэфіагъэкІынукъым.

ПСАЛЪЭМ папщІэ, Урысейм и кхъухьлъатэхэр Европэ зэгухьэныгъэм хыхьэ къэралхэм ирамыгъэхьэну мазаем и 27-м къыхилъхьащ Еврокомиссэм и унафэщІ Урсулэ фон дер Ля-

«Дэ ди уэгум урысхэр къидгъэхьэнукъым. сейм епха сыт хуэдэ кхъухьлъатэхэми - езым ейми, абы игъэлажьэми, и унафэ зы-хэлъ дэтхэнэми - ди гъунапкъэхэр къызэпедгъэупшІынукъым. Ахэр Европэ зэгухьэныгъэм хыхьэ къэралкъыщетІысэхи, И

ярищащ доллар мелард 37,7аэропортхэм зыщаІэти, ди щІыналъэхэм шхьэпрылъэрэ и уасэ - ар доллар меларди ти хъунукъым. Япэдубыдыр 7,2-кі́э щіегъу 2020 гъэм а іэнатіэм хамэ хэкухэм сатууэ яхуэгъэзащ кхъухьлъатэ псоми: ар къэралым ейуэ е ядищіам. унейуэ щрырет», - жиlащ

КъыщынэмыщІауэ Еврым къызэритамкіэ, псори зэхэту продукцэу тонн мелуан 71,1-рэ хуаутІыпщащ рокомиссэр яужь итщ УФ-м и Банк Нэхъыщхьэм зэгурыІуэныгъэкІэ зыпыщІаи лэжьыгъэри езыхэм я къыщызэпиудыну, хэм. Я нэхъыбапІэкІэ ар гъавэхэкІхэрщ - доллар мелард абы и активхэр къамыгъэ-11,441-р абы хуозэ. Адрей сэбэпыфын хуэдэу. АдэкІэ Ляйен жиlащ УФ-м и хъыилъэсхэм елъытауэ ерыскъыпхъэ лІэужьыгъуэ нэхъ барегъащІэ ІуэхущІапІэхэу «Russia Today», «Sputnik» жыхуаІэхэри, абыхэм епхазыхагъэхъуар тхъууэ ящаращ - апхуэдэу хэри я деж щамыгъэщІыналъэхэм хурагъэшащ процент 48-кІэ нэхъыбэ, лэжьэну.

ЩытыкІэр Урысейм и экономикэм зэран хуэмыгъэхъуным хуэунэтІа Іэмалхэм тепсэлъыхьащ УФ-м и Правительствэм и Унафэщ Мишустин Михаил иджыблагъэ иригъэкіуэкіа зэіущіэм.

Доллар мелард 37,7-рэ и уасэ

Илъэс кіуам УФ-м нэгъуэщі къэралхэм мэкъумэшхэкІыу

◆Граждан зыхъумэжыныгъэм и дунейпсо махуэщ

♦Гуапагъэ зэжеІэным и дунейпсо махуэщ +СПИД узыфэр зыпкърыти мынешетхемымыши мех дунейпсо махуэщ

♦ 1897 гъэм къалъхуащ КъБАССР-м щІыхь зиІэ и нартыхугъэкІ, и гуащІэм къыпэкіуауэ орден, медаль зэмылІэўжьыгъўэхэр зрата Щауэ Данил.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык уфауэ щыщытынущ, піалъэ-піалъэкІэрэ уэшх къыщешхынущ. Хуабэр махуэм градуси 5 - 7, жэщым градуси 3 · 4 щыхъунущ.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым

зэритымкіэ, Налшык уфауэ щыщытынущ, пlалъэ-пlалъэкіэрэ ўэшх къыщешхынущ. Хуабэ́р махуэм градуси ́ - 9, жэщым градуси 4 ́ - 5 щыхъунущ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Вы ныш нэхърэ нэщхъыфІэ.

емрэ Къэбэрдей - Балъ- піэщ Урыхужь Къырылъэ ціутіэ лъапэрытым уохьэ. къэрымрэ щожэх. ЗИ гугъу тщІы псышхуэм, къуэкІий куум. Мы тхыгъэр Тэхуитльэхуит щохъу. псори зэхэту, километри зытх сэ абдежым мызэ-

хьагъщ. Ар Александровс- щыхьэт сытехъуэфынущ, кэ станицэм деж Тэрч щы- жьанэ холъэдэж, тепхъэ зыщи- дэплъэ дэтхэнэми зэрымы- хъукlам ехьэлlауэ епщіауэ. Кавказ Шытх Нэ- щіэкіэ гущтэ имыщіынкіэ лъыкіэу щыіэхэм лъахэхъышхьэм гъэза и мылылъэхэм къы- зу ар куущ, зэвыщэщ, Ізуэщыжьэ. Къуршхэм хуаб- лъауэшхуэ иригъэщ у шыжьагъыу къыщищтэр ины- нагъуэщи. щэщ - зы секундэм метри 5-м нэблагъэ а щІыпіэхэм умыщіэну захуабзэу зэдех къыщызэренэкІ. Ищхьэхэм- бгы нэпкъыжьитІым къакіэ къыщыхэлъадэ псыхэм гъэщіащ я нэхъ инщ Хъазнидон (ады- хуэдиз зи кІыхьагъын, метр гэхэм Хъырзынэпс хужаlэ), 70-м нэблагъэ зи кууагъын сэлъыкіэрщ. Осетие Ищ-Билагидон, Хъаресидон, дурэш абрагъуэр. Къи- хъэрэм псышхуэр щежэх Караугомдон, Танадон, Ай- мыдэкіэри, мы щіыпіэр и й гамута, Сонгутидон сымэ. куэбжэщ, и дыхьэп эщ Кав- «Ираф» ц эф эщри къызы-Мыхэр псори нобэр къыз- каз псом щынэхъ уардэу, техъукауэ дэсым бдзэжьей ліэпкъы- щынэхъ бгъуфізу, щынэхъ аращ. гъуэу пащІапцІэм, бдза- инхэм ящыщу къалъытэ нэгъуэщІхэми я кІуапІэщ.

и нэхъ дахапІэр Осетием и папщІэ, мывэ гъэжам къы- зыхуэпхь хъунур осетинкъуршылъэ щіыпіэхэращ хащіыкіа лъэмыж быдэ иронхэр зэрызэджэж фіэзыхуэзэр. Абдежым кило- тралъхьащ. Зыплъыхьакіуэ щыгъэрщ, етіуанэр къуэметр 50-м нэблагъэ щи- къакіуэхэри щіыпіэрысхэри кіыпіэ ираныбзэхэм я нэкіыхьагъщ, зыдэт къуэм и а зэпрыкіыпіэм (къызыха- хъыбапіэм (скифхэм я бгъуагъыр, зэми метри хар уэ къащ[э!) «Іиблис лъэ- бзэри хэту) «псы» мыхьэ-100-м фіэмыкіыу щызэвы- мыжкіэ» (осетинхэр «Ах- нэр къыщикіыу хэта псащэщ, мыдрейхэм дежи ки- синдти хед»-кlэ) йоджэ. лометр ныкъуэм нызэрыхьэсыну щызэкіэщіо- дгъэзэжу къыхыдогъэщри, псым и ціэр тыркухэм я кІуэтыж. Ныджэм къедза пфіэгъэщіэгъуэн хъурэ а бээм къытехъукіауэ жызы-Іэшэлъашэм къуажэхэм бгыщхьэхэм укъыщыхутэныр икъукІэ нэгузыужьщ.

ЩІыуэпсым и фэеплъ телъыджэ

Осетие Ищхъэрэ - Ала- гъэтхытхщ, зыгъэкІылщ.

шытхым ліэщіыгъуэкіэрэ Абдежым бгыхэр нэхъ щыпхиугъуэнык а мывэ щызэк і эщі окіуэт, тіуащі эри 130-м нэблагъэ и кІы- мытІэу сыкъыщыхутащи, тІуащІэм япэу ищхъэрэкіэ Іэмал зэримыіэм, апхуэди-

ЗэдыгуаупсыкІа фІэкІа километритху

Ауэ щыхъукІи къытеязыныкъчэр лъыхмэ, мывэ хьэкхъуа- гъэувымкіэ,

нием «Ираф» зи фіэщыгъэ Мы щіыпіэм и зэхэу- сэлъыкіэм и кізух маи районым и къуажащхьэ хуэнэкІэр гъэщІэгъуэны- къырщ. Шэгуолэ ипщэкІэ къыщы- щэу зэрыщытым къыхэ-

ныкъуэбгынэ зыфІащар 2008 гъэм

Зэвыпіэм уфіэкімэ, Ма-

Зэреджэм теухуауэ

ПСЫМ и цІэр къызытехутэхэм нэхъ къыхагъэщыр «Урыху» псалъэр осетинхэм «зызышэщІа», «зызыуфэбгъуа» мыхьэнэм зэрыхуахьырщ. АрщхьэкІэ, мы псым хуэгъэзауэ зи гугъу тщІы лъэпкъым щыщхэм нэхъ къагъэсэбэпыр езыхэр зэсэжа «Ираф» (ироныбзэкІэ - «Араф») къэпрайоным зэреджэ къалъытэри

. Ираныбзэхэр джынымкІэ фэм. къуэлэным, бдзэгейм, «Дигор» тlуащlэм. Абы и щlэныгъэлl цlэрыlуэ Абаев пэщіэдзэ и зэвыпіэ дыдэм, Васо къызэрилъытэмкіэ, ЗэрыгурыТуэгъуэщи, зыгуэрхэм ягу къэкІри, «Ираф» псыцІэр «ir», «af» Урыху псыр щежэх түхащэм псым иризэпрыкыфын Тыхьэхэу зэхэтщи, япэр лъэрщ.

ГъэщІэгъуэнми, щыІэщ зизыгуэша лъэмыжым утеувэрэ уеп- Іэхэри. Апхуэдэхэм зэрафІэщыгъэр кІэрысщи, фэр и теплъэу, зэхуэзэвыб- зэрызэхэт Іыхьэхэм япэр, зэу зэшэлlа къырыжьи- «ур» жыхуиlэр, зи гугъу тым я лъабжьэ дыдэм тщы лъэпкъхэр псым зыщызыхъунщІэ псы Іэу- зэреджэу щытарщ («су» быдыпІэншэм укІэлъып- псалъэр лъэхъэнэ жыжьэм лъыныр псэр зыгъэхьэш- ямыla хуэдэ), «ух» пычыкіурашкіуэщ, щіыфэр зы- гъуэр зыхуагъакіуэр ціыкіу мыхьэнэр къызэрыкІ къэп-

БЭРАУ Болэт.

ІуэрыІуатэ дыщэ шхьуантэ

Нартхэм я лэгъуп

Търу приуссия и продуктивности и предуктивности и продуктивности и предуктивности и предукти и предуктивности и предуктивнос Ахэр бийм зэи щышынэу хъуэпскіащ. шытакъым. Ауэ пщытхьэ нэпсей бзаджэ Пэкъуэ Іущіа хъужьхэ! - гуоуащ Уэзыр- ди лъэпкъым къатеплъиужькІэ, хьэІуцыдз быным мэдж. - Нобэ щакІуэ сыз- хьащ. А бэлыхьыр къытхуэмэл гуартэ ІущІэмэ зэры- дэкІуам сукІащ Пэкъуэ ажэ зыхьа уэ ажалыр пхуэфащышынэм хуэдэу, нартхэр жьакіэ къэрабгъэжьым и щэщ! абы щышынэрт.

Нартхэм пшытхьэ Пэкъчэ лэмээ чафэ гъуагъуагы я щыр цыху куэд Ізуэлъауэм зыхуагъэщхъырт, щхьэщэ тхьибл... - ИгъащІэм ду- къахэІукІащ: хуащіырт, сыт нэхъыфіу яіэ- нейм щыжамыіа псалъэхэр ми тыгъэу хуахьырт:

- Тхуэпсэу ди пщытхьэ Пэкъуэ... - жаГэурэ.

я пліэр иухуауэ, нартхэм тыгъэ Пэкъуэм щыхуахьым, ещхьу къэІуащ макъ лъэщ

- Нарт ліыхъужьхэ! Куэдщ ажэ жьакІэ Пэкъуэ къэрабщытын хуейщ!

Тыгъэ зыхьхэр щтауэ, къэ-

Уэзырмэджт. Нартхэр пэплъэрт а пса- хащ: папщІэ Пэкъуэ жьыр и піэм ириукіыхьыным. Ауэ щыбли щыІакъым, Пэкъуэ нэпсей бзаджэр пэж лэгъупым

дыдэу къэрабгъэт. Ауэ нартхэм ящыщу зыри къедэІуакъым Уэзыр- Щыблэр ину къэцІычри, мэджым, апхуэдизкіэ я гур уафэр зыуфэбгъуа пшэ Пэкъуэм ириудати. Нартхэм хуащ тыгъэф къомыр Пэ- хужри, псори зэуэ щым хъукъуэм зэришхым хуэдэу жащ. екІуэкІырт.

Абы иужькІэ куэд мыщІэу, нарт ліыхъужь лъэпкъыр зэ- щымыі эжу дыгъэ жьэрышхык я лэгъупышхуэм и ражьэм и бзий пщтырхэм хъуреягъкіэ къеувэкіащ. Лэ- щіыгур игъэгъурт, дунейм гъупыр къуршитІым я зэ- щхъуантІагъэ тетыжтэкъым, хуакум щіым щыхэтіат. Лэгъупыр апхуэдизкІэ инти, пыщэщыжат. къурш гуэлипщІым ярыт хьэкІэкхъуэкІэхэмрэ зэтепсыр ихуэрт

хэм зэныкъуэкъу къахыхьат: Іэхэр игъукІыжат. дэтхэнэ зыри а лэгъупымкІэ Мыл хьэдзэжь къуршыщ- жыр лъэ у макът: хьэм къыкІэрачри, лэгъугъупыр къигъэвэн къэгъэ-Псоми укlытауэ я щхьэр ягъэкІэрахъуэрт:

зылъэкі Пэкъуэщ, - жаіэрт. лъэн хуэдэ, нарт щалэ зэракъутам

■ЪЭКІЫНЫГЪЭШХУЭ зы- гъузу триубыдэри, и джатэ

 Фыкъэдаlуэ, нарт лІы-Іуэхутхьэбзащізу блы, щыб- Уэзырмэдж и макъ лъэ-Уэзырмэдж дэкІыу, уафэр къызэщІэу-Зэгуэрым, ятелъ хьэлъэм гъупым илъ мыл хьэдзэжь-

хэр ткІуащ. Нэхъри нэхъ лъагэжу гъатхэ щыблэм и макъым Уэзырмэдж и джатэр иІэтри, нэхъри губжьауэ, нэхъ иныжу гуоуащ:

- Ей, лъыиф, Пэкъуэ бзаджэ! Нобэ къурш зэхуакум гъэжьым тыгъэу хуэфхьар! сэ уи тхьибл, мэзхэмрэ Нарт лъэщхэр щхьэхуиту псыхэмрэ зыхъумэ тхьэхэр сукІащ...

Пшэхэм уафэр щІахъухъуар ямыщІзу кІий макъыр мащ, пшагъуз гузрэныр лэ- зыхуегъазэри. щызэхахым, я піэм ижы- гъупым кърихыу хуежьащ. хьащ. Нартхэр къызэплъэкІ- ИтІанэ, зи псэр ІукІауэ зэхэт ри ялъэгъуащ: кlияр нарт нарт гупым телъыджэ къащІалэ хахуэм и хахуэж щыхъуауэ, Уэзырмэдж Пэкъуэм зэрыхуэдэлъар зэха-

- Сэ уэри узукІынущ, ПэщыблэкІэ къеуэу ліыхъу- къуэ! Зэхэпхрэ, пщытхьэ, къэрабгъэжь бзаджэ!

> Іэуэлъауэ ищІу нартхэм я бахъэ псы пщтырыр жыжьэу иутхыу къикъуэлъыкІыу щІидзащ. фІыцІэ гуэрэнхэр зэкІэщІи-

Нарт лъэпкъым итІанэ бэлыхьыр къахыхьащ. Уэшх жыгхэм тхьэмпэхэр къа-Іэщхэмрэ лІэжат. Фызхэр лъхуэжыртэ-А лэгъупым щхьэкіэ нарт- къым. Къурш псынэ щіы-

ГущІэгъу къахуищІыну, япэ пщэфіэну хущіэкъурт. хьэзаб къатрилъхьар ятри-Арати, лъэпкъым унафэ хыжыну елъэlуу нартхэм тыящіащ лэгъупым из псыр гъэшхуэ яіыгъыу Пэкъуэ мафІэ щІимыщІэу къэзы- губжьам и деж кІуащ. Дэнэ ри, илъэсхэри кІуащ, лІэгъэвэф нартым иратыну. лъэныкъуэкІи щызэхэпхы-

- ГущІэгъу къытхуэщІ, ди пым из ящІащ. Ауэ зыми, лэ- пщышхуэ, ди тхьэ Пэкъуэ... текІуар щІым щыпсэу Ауэ тыгъэ зратыни ягъуэта- цІыхухэм ягу къигъэкІыжу мылыр игъэткІун къым. Нартхэм я пщытхьэм лэгъупыр къовэ, къокъуэхулъэкlакъым мафlэншэу и лъэужьи дунейм щагъуэ- лъыкl. Иужькlэ лэгъупым тыжакъым. Уэзырмэдж и и хьэлъагъым щ1ым ар Ар зылъэкіынур псори хьэ Пэкъуэ, зэи щіым къи- щіыіур мыгъэзэжыну, уафэм дэ-Мыбдежым зэхүэсахэр күүеижащ. Уафэгүм къису хъыптэхэм и деж псы пщтызэлъыlуитхъуурэ къэплъэн Пэкъуэ нартхэм хьэзабыр рым и тхъурымбэхэр нарт кіуэкіэр ищіу, занщізу зричу яригъэшэчырт, и щіыхьыр Уэзырмэдж лэгъупым бгъэ- жьауэ. Іэмал щамыгъуэты- а къыщ Іэжып Іэхэр мывэдыхьащ. Нэр здынэмып- жым, нартхэм Уэзырмэдж хэмкіэ къащіыхьауэ, псы лъыс уэгум и нэр шына- къаувыхьащ:

- Сыту дынасыпыншэт уэ укъыщалъхуа махуэм, Уэ-

зырмэдж. Дуней псоми уи

ягъэшхуэ екlащ, бэлыхьри

- Ажалыр нар къызэрыжьэ- кІэ шынагъуэкъым! Ауэ япэ сэ а ажэ жьакІэр сукІынщи, фІыціащ, нартхэм я лэ- лъэпкъ шхьэхуит фысщІынщ..

> Арати, нартхэм я топ иныр яузэд. Уэзырмэдж топым йопщхьэ. Топым и уэ макъым къуршыжьхэр еутхыпші, нарт шіалэшіэр ізуэлъауэ ин ищІу Пэкъуэ и абджыпс унэшхуэу уафэгум тетым щІолъатэ.

- Уэ ущымыІэжмэ, сэркІэ щІыр зэшыгъуэщ, - жеІэ Уэзырмэдж, ажэ жьакІэ тхьэм

- Еплъыхыт щІым, плъагъурэ псэ лъэпкъ зыхэмытыж Плъагъурэ жыг шІыр? пцІанэ тхьэмпэ зыпымытыжхэр. дыгъэм илыпшІыжа удзхэр? Зи бгъэхэр щІэгъуэжа, лъхугъэ зымыщІэж цІыхубзхэр плъагъурэ? Еп-

лъых, ди тхьэ.. Пэкъуэ шынауэ и абджыпс унэшхуэм и щхьэгъубжэмкІэ къыдэплъащ. Уэзырмэдж и джатэм ажэ жьак ашхьэ бзаджэр пигъэ-

ИтІанэ уэгъум иІыгъа щІым уэшхым лъыр хэту къыщрикІуту къешхыу щІидзащ. Мэз къэщІэрэщІэжахэмрэ тафэхэмрэ уэсэпс къабзэм итхьэщІы-

Дунейр къызэщІэгъэгъэжащ, бэвыгъэр дунейм тез хъужащ. ЦІыхубзхэм я гуауэри ящхьэщыкіаш. ГъащІэр псышхуэу къибыргъукІыу щыщІидзэжаш.

КъуршитІым я зэхуакум щІым щыхэтІа нарт лэгъупыжь упщІыІужар мафіэ щІэмыщІауэ къэкъуэлъэжащ. Махуэхэри, мазэхэщІыгъуэ Іэджи екІуэкІащ, ауэ нарт щІалэ Уэзырмэдж Пэкъуэ бзаджэм зэрыгубжым игъэшына пщыт- хихуащи, лэгъупым и щхъуантІагъэм щІигъэнащ. ЩІы зэгуэтлэгъупыжьым къыщыдеуткъигъэгуб- хыкІ. ЦІыхухэм хуэсакъыу хущхъуэкІэ йоджэ.

■ APTXЭ я щакІуэжьыр махуэ къэ-Сыхукіэ щакіуэ кіуэрт. Махуэ къэсыхукІи зыгуэр къихьырт. Е бжэн, е щыхь, е бланэ къимыукауэ нартхэ я щакІуэжьым зэи къигъэ-зэжакъым. Апхуэдэу нартхэ я щакІуэжьыр щакІуэ кІуауэ, шыгъу шхыпІэ ищІам зы бжэн къыбгъэдыхьэри, шыгъур ишхыу щІидаащ. Щакіуэжьыр еуэри, бжэныр къиукІащ. Бжэным бгъэдыхьэри и фэр трихащ, и жьэнфэныр къридзри, мафіэ ищіри игъэжьащ. Бжэным и фэр техауэ лъэныкъуэмкІэ щылъу, и лыр жыгым фІэдзауэ фіэлъу, и жьэнфэныр дзасэм къыфіихыжри, «сшхынщ» жиізу и жьэм щыхуихьым, лы Іыхьэр ІэшІэлъэтри, бжэныр зэрыщытауэ къеплъу къзувыжащ.

Нартхэ я щакІуэжьым, и гъащіэм апхуэдэ гъэщіэгъуэн имылъэгъуауэ, игъэщІагъуэу щІидзащ.

- Сэ сызэрыцІыкІурэ сощакІуэри, си гъащіэм мыпхуэдэ гъэщіэгъуэн слъэгъуакъым, - жиlащ нартхэ я щакІуэжьым.

- Ар гъэщІэгъуэнкъым, гъэщІэгъуэн ухуеймэ, Гъудэберд къыщыщарщ гъэщіэгъуэныр, - жиіэри бжэныр мэзым хэлъэдэжащ.

- Сэ нэхърэ нэхъ гъэщІэгъуэн къызыщыщІа Гъудэбердыр къэзмыгъуэтауэ сыкъемыкІуэлІэн, - жи-Іэщ нартхэ я щакіуэжьми, и шабзэр и кlэпкъым дидзыжри ежьэжащ лъыхъуакІуэ.

Зы къуажэм дыхьэм, абы дэкІым, адрейм дыхьэм - «Гъудэберд жыхуаГэр мы къуажэм дэмысу пІэрэ?» - жиІэм лъыхъуэурэ, зэман зыбжанэкІэ лъыхъуащ нартхэ я

щакІуэжьыр. Жэщ куэдрэ махуэ куэдкіэ, мазэ куэдкіэ, илъэс зыбжанэкіэ лъыхъуауэ нэблэгъащ Гъудэберд зыдэс къуажэм. Модрей къуажэрщ Гъудэберд щыпсэур», - жаlэри ягъэ-кlуащ а къуажэм. Нартхэ я щакІуэжьым Гъудэбердым и къуажэр къыщигъуэтым, и унэм щІэупщІащ.

- Модэ къуажэкум щопсэу узыщІэупщІэр, - жаІэри а лъэныкъуэм-

кІэ яутІыпщащ. Нартхэ я щакІуэжьым Гъудэберд и унэр къигъуэтри дыхьащ. ПщІантІэм зылІ дэтт зы шыдыхъурэ зы шыдыбзкІэ Іуэуи, фІэхъус ирихри

еупщІащ: - Гъудэберд и унэр мырауэ пІэрэ? жиІэри.

Лым фіэхъусыр Іихыжри: - Сэращ, еблагъэ! - жиІащ. - Себлэгъэнут, - жиlащ щакlуэ-

жьым. Гъудэберд шыдыхъумрэ шыдыбзымрэ щІитІыкІыу щІидзауэ, шыдыбзыр еІэбыхри, зы мэш щхьэмыж ціыкіу къищтащ. Гъудэберд абы и пэм еуэщ бжэгъу иІыгъымкІи, и пэм лъыр кърихуащ. ПщІэнтІэпсыр къехуэхыу махуэм лъэгуажьэм къэс ятІэпсу бом щІихуэжри, и пхъэрыгъажэр иригъэлъэдэжащ. КъыІуамыхыфынуи хьэлэ быдэу ІуиукІэжащ. ЩакІуэигъэсысри игукІэ жиІащ: «Мыпхуэдэу гущІэгъуншэу зэрыщытыр дэсхри сежьэжащ. арауэ къыщІэкІынщ мыр гъэщІэ-

гъуэну щІыжаІар». Гъудэбердым шыдыхъумрэ шыдыбзымрэ апхуэдэу игъэзэгъэжа

- Накіуэ иджы, си хьэщіэ, унэмкіэ, жијэри щјишащ, игъэтјысащ. Фадэ-піастэ Іэни къыхуищтащ. Иригъэшхащ, иригъэфащ. Зригъэгъэпсэхури къеупщІащ:

- СыткІэ укъысхуейт? Сэ мыпхуэдэ гъэщІэгъуэныр къысщыщІати, абы сыкъытекІухьащ. Сэ нэхърэ нэхъ гъэщІэгъуэн

Гъудэберд

зыщыщІа Гъудэберд къыщыщІар къезгъэЈуэтэжынщ жысІэри сыкъыпхуэкІуащ, - жэуап итыжащ ща-

Абы щыгъуэ сэри бжесІэнщ къысщыщіа гъэщіэгъуэныр, - жи-Іэри къригъэжьащ Гъудэбердым и хъыбарыр. - Сэ щхьэгъусэ дахэ бэлыхь сиІзу сыпсэурт. Іейуи сымыпсэууэ, игъуэу сыпсэурт. Зи мыбы сыхуейщ жыхуи ри унэгуащэм игъуэту згъэпсэурт.

Апхуэдэурэ илъэс зыкъомкІэ дызэдэпсэуауэ, быни димыlэу, си фызым лІы зэришэу зэхэсхащ. ЦІыхухэм къызжаіэ мыхъумэ, сэ зыри дэзмылъагъуурэ зыкъомрэ кІуащ. «Мыр цІыхухэм жаІэ, мыбы ухуейкъым, щыгъэт», - жесІэурэ екіуэкіыурэ, икіэм-икіэжым, си нэкіэ слъэгъуащ. Абы щхьэкіэ си фызым сыщешхыдэм, «щызгъэтыни» къызжиlащ. Абы иужькlи зы зэман дэкlащ.

Си адэм къыщІэнауэ зы жэз къамышы диІэт, «мыпхуэдэу хъу!» жыпІэрэ зыгуэрым уеуамэ, узэуар а жыхуэпІам хуэдэу хъууэ. Пщэдджыжь гуэрым, сыжейуэ сыхэлъу, си фызым а къамышыр къищтэри, «хьэ хъун» жиlэри къызэуэри, хьэ къарэжь сыхъуауэ сыкъэушащ. Си бзэр мыпсэлъэжу, си Іи си лъакъуи симы Іэжу, зыри слъэмы-

кІыжу. Унэм сыкъыщ ихури, шхыни къызимытыжу пщІантІэм сыкъыдэжэщ пщІондэ зэрыІуа шыдитіыр нащ. Си фызми зэришэ ліыр къыиримыгъэlэбыхыу щ|ит|ык|ыжри, я хыхьэжыпащ, сэ къэзлэжьа си мылъкур ишхыу, си пІэм хэлъу, си фызым и гупэм хэлъу. Сэ пщ антІэм сыдимыгъэлъу башкІэ къызэvэ шыхъум, а псори си гум жьым ар щилъагъум, и щхьэр темыхуэу, мэжэщІалІи сыхъуауэ сылІапэу щыхуежьэм, си щхьэр Щіымахуэпэм сыдахуар, пщіан-

тіэ-пщіантіэм сыдыхьэрэ сынацізу, хьэхэри щіагъузу къызэмыбэну, ціыхуми къысхуадзіамэ сшхыуэ, къысхуамыдзми сыкъыдэкІыжу гъатхэр къэсыхукІэ къэскІухьащ. Гъатхэр къэсауэ Іэщхэр хъупіэм щекіуэкіым садекіуэкіащ. «Хьэ къарэжьыфІ къэдгъуэтащ», жаlэри мэлыхъуэ щlалэхэри гуфІэурэ сашащ. Хьэхэр ягъэшхэн хуей хъури, хьэІусыр кхъуафэм щракіэм, сэ абыкіэ сахуэшхэн здакъым ик/и сахыхьакъым.

хьэри къигъэуващ, сетІысылІэри, псори къызэплъу, зыри къизмынэу ри, тепщэч щхьэхуэрэ Іэнэ щхьэхуэкІэ сагъэшхащ.

хьэ хэзмыгъэщІу схъумащ. Зы дыгъужь къыјухьауи псэууэ јузгъэкІыжакъым. Сэ сыздэщыІэмкІи зы мэлыхъуэхьэ нэзмыгъакІуэу си закъуэ схъумащ. «Мыр хьэ къыкІыхьагъым садэщІыгъуащ, фІыуи сыкъалъэгъуащ.

Апхуэдэу гъэ ехъугъуэри духри,

бжьыхьи хъуауэ дыкъыщыкІуэжым, жэщ къыттехъуэри, зы къуажэ гуэрым и бгъум деж дыкъыщыувыlayэ, мэлыхъуэ щlaлэхэр ягъашхэ. Дунейми къытехьэ мыкъуажэм дыхьати, хъыбар къахьри къэкІуэжащ: «Къуажэм гузэвэгъуэ дэлъщ, жылэр пщым и пщантіэм щызэблокі. Гъэ къэсыхукіэ пщым и фызыр малъхуэ, къилъхур мэкІуэд. Иджы ныжэбэ и лъхуэгъуэщи, ныжэби кІуэдыну пІэрэ жари мэгузавэ», - щІалэхэм лэгъупэжьым щыжраlэм - «Атlэ, дэ хьэ дэгъуэ дызэриІэр щхьэ абыхэм яжевмыІарэ?» - жиІэри лэгъупэжым игу сыкъэкlащ. Ар лэгъупэжьым зэрыжиlэу, щlалэхэм шэчыжынукъым», - жысlэри джэд ягъэзэжри си хъыбарыр хуаІуэтащ. Арыххэу къакІуэри сэри сашащ пщым и деж. Гуащэр щылъ- джэдыр кІийуэ къыщеслъэфэхым. хуэну унэм сыщ аут ып щхьэри бжэ къуагъым сыкъуэтІысхьащ. Жэщыбг зэрыхъуу гуащэр лъхуащ. Сэри гуащэр зэрылъхуэу сыкъэтэджри кіэкіэ сеузурэ фызиті фіэкіа къыщіэзмынэу къыщіэсхуащ. Унэм бжэІулъэ зэрыратыжу си кіэр щіэзупщіэщ, зызэкіуэціысшыхыжри, бжэ къуагъым деж сыгъуэлъыжащ.

жейм, сыщылъурэ, нэхущ нэблагъзу хуежьауз, гуащэри фызит и гъусэри жеяуэ, бжэр щэху цІыкІуу зыгуэрым къыІуихри къыщІыхьащ, хъыдан жэрумэм кіуэціылъ сабийр щІихыу щыщІэкІыжым, сеІэри субыдащ. Сеплъри, ди къуажэ дэс уд фызыжь цІыкІурт. Езыми сыкъицІыхужри «Гъудэберд, сумыІуатэ, зы зэман гуэр щхьэпэ сыпхуэхъужынщ, сутІыпщыж, сабийми сыхуейкъым», - жиlэри къыщызэлъэІум, сабийри езгъэгъэ-Пщэдджыжьым сабийр ямыдыцІыхуу дэсым сыкъаувыхьащ. Хэт ІэплІэ къысхуищІу, хэти ба къысхуищІу, хэти Іэ къыздилъэу. «Иджы дэ мыбы къытхуищар дауэ хуэтщІэжыну?» - жаІаш къуажэм. «Мылъку еттынути - хьэщ. Ахъшэ еттынути - хьэщ. Зэ дгъашхэу дутІыпшыжкій - хъункъым. Ди пщіантіэм игъащіэкіэ щыдгъэІэнути, къыщалъхуа зы щІыпІэ гуэр иІэу къыщІэкІынщи, игу къызэрихьэу кіуэжынщ, - жиіащ пщым, абы нэхърэ нэхъыфІщ, хуейм кІуэжынщ, хуейм къэнэнщ, къуажэм хъыджэбзу дэсыр къызыхуэфшэси, и цыпэм и зырыз, ды-щэ за-

щіэу, дэнлъэч пыфщіэ». Къуажэм хъыджэбзу

ИтІанэ, зы щІалэ гуэрым езым къызэхуашэсщ, сагъэуври си ишхым щыщ тепщэчым кърилъ- цыпэм и зырыз дэнлъэч къыспащащ. Сызэщіэціууэу, дэнлъэчхэр псалъэу, фІыуэ сагъэшхэжри сысшхащ. Абдежым къыщыщІадзэ- къыдэкІыжащ. «Иджы мыпхуэдиз фІыгъуэр къыщысхьакІэ, си фызым хуэсхьрэ сыкІуэжмэ, сыдигъэ-Дыщекіуэкіым сахыхьар дыкъе-кіуэкіыжыхукіэ сахэтати, зы псэущ-жащ. Си фызым ху щіигъэпщу пщіантіэм дэту, сэри куэбжэм деж сыувауэ сыщытти, къаплъэри сыкъыщилъагъум: «А тхьэмышкІэжь мыгъуэ, упсэу? Лей уэсхащ, къысхуэгъэгъу, къакlуэ мыдэ», зэрыгуэкІкъым, хьэ Іущщ. Хьэ лъэп- жиlэри сызришалІэри си щхьэкъыуи къыщ Іэк Іынукъым», - жа Іэрт фэм Іэ дилъащ. Щ Іыхьэжри жыр сэр щхьэкіэ. Си Іуэхур зытетыр лэныстэр къищтэри зыри къэмыяжесіэну Іэмал сымыгъуэту, си нэу пищыкіащ. Пищыкіахэр игъэбзэр мыпсалъэу апхуэдэу гъэр зи тІылъри, си адэм къыщІэна къамышыжьыр къыщІихри къы-щІэкІыжащ. СыгуфІэу сыщытт, «иджыпсту сызэрыщытауэ цІыху сыхъужынущ», - жысІэу.

«Мыр хьэ сщІати - дунейм къытохьэ, ціыхухэми ялъагъу икіи хъуу, цІыхуми ялъагъу мыхъуу жьынду щіы!», - жиіэри къызэуэри жьынду сыхъури сылъатэри сежьэжащ.

Япэм хьэуэ сыщыщытам си Іуэ-хур нэхъыфІт. Дунейми сыкъытехьэ хъурт икІи сагъашхэрт. Иджы дунейми сыкъытехьэ мыхъуу, цІыхуми сыкъалъагъу мыхъуу жьынду сыхъури сежьэжауэ, шхын щхьэкіэ сыліэу къэскіухьурэ, сыліапэ щыхъум, «абы фіэкіа схуэкъыщІэсхыну зы джэдэщ гуэрым сыщІыхьащ. Лъэуейм сыдэІэбеяуэ джэдыр зей уд фызыжь цІыкІур, сэ сутІыпщыжар, арауэ къыщІэкІри къэсащ. «Мыр си джэдщ, Гъудэберд, умышх, сэ зэгуэр щхьэпэ сыпхуэхъужынщ жысаауэ щытащи - сыпхуэхъунщ. НакІуэ, уэ нэлъати нэкІуэж, сэри фи деж сынэкІуэнщ», - жиІэри, сэ сыкъэлъа-тэри сыкъэкІуэжащ.

Езыри кіэщіу сяужь иту къэсащ. Сымыжейм, сыщылъым, сымы- БжэІулъэ зэта унэм щІыхьэри. пхъуантэм си адэм и къамышыжьыр къыдихри къыщІихащ: «Мыр зэрыщыта Гъудэберду щыж!» - жиlэри къызэуэри мы сыкъызэрыплъагъу Гъудэберд сыхъужащ. «Мэ иджы, Гъудэберд, уэ пщіэнур пщіэжынщ, сыкъэплъэгъуакъым - услъагъужакъым», - жи-Іэри къамышыр къызитыжащ, бжэм бжэlулъэр схуlуихри, езыр кІуэжащ.

Сэри къамышыр къызэрысІэрытІылъри, езыри къэзутІыпщыжащ. лІымрэ зы пІэм жейуэ хэлъти, шхыІэныр ятесхри: «Шыдыхъурэ гъуауэ нэху къыщекіым, къуажэм шыдыбзрэ мы тіур щіы, срилэжьэну!» - жысІэри, сеуэри хъуащ. Уэ нетІэ куэдрэ укъызэплъащ ахэр щеІэбыхам ину сызэреуам щхьэкІэ. Зыри шхын язмыту щыщІэсхуэжами, бор зэрыятІэми уеплъащ. «Мыр гущІэгъуншэщи аращ щІэгъэщІэгъуэныр», - жыпІауи къыщІэкІынущ. Ауэ си фызу щытар мо шыдыбзыр араш. ИлІу щытар шыдыхъуращ. Аращ сэри абыхэм апхуэдизу гущІэгъуншэу сащІыхущытыр, - жиІэри, Гъудэберд и щхьэм и хъыбарыр нартхэ я щакІуэжьым жриГэн иухащ.

- Пэжщ, ар сэ къысщыщам нэхърэ нэхъ гъэщІэгъуэнщ, - жиІэри нартхэ я щакіуэжьри къэкіуэ-

Дыкъэзышэр къыдэмыгугъу

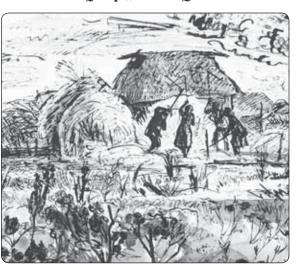
∐ы пхын зиІэρ къоджэ, Чэу шІыбым щытщ, Чэу шІыбым дэсмэ, И чы пыІэр щхьэроху, Пщащэу зызыгъазэри кърешэ. Щауэри кърешэ, Абы и къуэ шырхэр Абы и анэжьым доджэгу. Абы и джэдыгухэр Абы и шыпхъумэ зэрахьэ, Абы и шхьэузыхьу

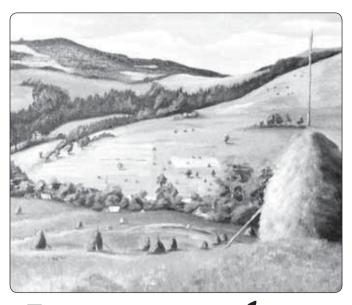
Цы пхын жари дыкъашэ, Дыкъэзышэри имыс, Исхэр къыдэмыгугъу, Ахэр гугъу емыхь. ЯлІ деж мэкІуэж. Жэщ цы пхынми Дигу ныкъуэр хегъэщІ. Дэ ди гухэщІхэр Ди анэ-ди адэмэ ямыщІэ, **Цыпхынэ дызыщІа фызым** Ди псэкІуэдыр и дежщ.

Зи лъэбжьанипщІыр дыжьын

Уэреда, уэреда... Уэ хьэм уэрэдыр жебгъэ Іэщ, Фызэбгъурыту фекІуэкІ, Зи лъэбжьанипщІыр дыжьын, Дыжьыныбжьэр зытет, Хьэмым тетым я лей. Я леягъэр гъунауэщ, Аслъэныжьри гъунауэщ, ЩхьэІуор хыфІадзэ, Хьэ мысэри къыщІадз, ХъупІэ дахэми щагъэхъу, Уэ, псори тхьэм и хьэщІэ, Гъатхэ махуэ бэвыр мэгъуагъуэ, Къалъым и ІэфІым щагъэхъу. Жыр маисэр зыщІэт Хьэмым тетым я лей. ЩхьэІуор хыфІадзэ, Матэ шэрышэхэр хагъэщІ,

Матэ мин-мину уогуэш, Уи хьэм хьэнцэхэр дэпІыгъщ.

Батыргъэн лъабжьэр ди шыпсщ

Тхьэмадэ махуэр ди пашэщ, Аргъынэ пашэти мэбакъуэ. Гъэлъэхъум и пшэр гущэр ди цыщтеудщ, Жэмыбгъэ пшэрыр ди нышщ. Батыргъэн лъабжьэр ди шыпсш, Мэлыбгъэ пшэрыр ди Іэпэ шыпсщ. Аргъынэ кІыхьыр ди жагъуэщ, Шынакъ кІы гъуанэр ди щІасэщ. Пшэрыхь щ Галэр къоджэж, Дэ дызэджэжурэ дыхокІ, МэкъупІэ махуэр доупщІэ.

> НапэкІуэцыр зыгъэхьэзырар ТАБЫЩ Муратщ.

ХъыбарегъащІэ

Зи усэхэр цІыхубэм къызэдащта

Усакіуэ, журналист ціэрыіуэ лиев Къайсын, нэгъуэщіхэм я имыщізу телэжьахэм. «Ізгу-махуэ, Сонэ Абдулчэрим Къадир и къуэр усэхэм щыщхэр ди анэдэлъхубзэм- ІэщІ-жэщ» и усэ тхылъым щыкъызэралъхурэ дыгъуасэ илъэс кіэ дызэриіэм абыи и фіыщіэ 80 ирикъуащ.

Къулъкъужын Ипщэ къуажэм ар зэхэлъхьэнми. Абы адыгэбзэкІэ къыщалъхуащ 1942 гъэм мазаем и 28-м. Курыт еджапІэр къиуха нэужь, 1961 - 1964 гъэхэм Налшык станко- нэмыщауэ, ди анэдэлъхубзэм заводым щылэжьащ. АдэкІэ ще- къригъэзэгъащ муслъымэн диным джащ КъБКъУ-м и тхыдэ-филологие факультетым.

дым и социологыу, иужькі экъэрал гъэза усэ куэд Абдулчэрим и Іэдащэхухэр печатым мыгъэкІуэнымкІэ къэ къыщІэкІащ. И усэ тхылъ зыбреспубликэм и управленэм редактору, редактор нэхъыжьу щыІащ. «Эльбрус», «Нарт» тхылъ тедзапіэхэм я унафэщіу лэжьащ. 2006 гъэм щегъэжьауэ 2012 гъэ пщондэ лъэхэр зыщолъ уэрэдхэу «Шагъ-«Нур» журналым и редакцэм и къудамэм и унафэщІу щытащ.

Абдулчэрим усэ тхыным пасэу ди- хуэ», нэгъуэщ хэри. хьэхат. НэгъуэщІ лъэпкъхэм я усакіуэшхуэхэм я Іэдакъэщіэкіхэр адыгэбзэкlэ зэридзэкlыныр къе- Абдулчэрим. Ар ящыщщ анэдэлъ- лэр доджэгу», «Налшык парк», дунейм ехыжащ. Абы и тхыгъэ хъул!эрт. Псалъэм папщ!э, Пушкин хубзэр щ!эблэм я!урылъыным и «Къреунэху зы махуэ» уэрэдхэу купщ!аф!эхэр ноби дигу илъщ

Сонэм и гуащІэ хилъхьащ шко-БАХЪСЭН щІыналъэм хыхьэ лым зэрыщрагъаджэ тхылъхэр зэридзэкІащ 1 - 3-нэ классхэм математикэмкІэ я тхылъхэр. Къищытеухуа тхылъ, тхыгъэ зыбжанэ.

Лъэпкъым, Хэкум, тхыдэм ятеу-1970 - 1972 гъэхэм «СКЭП» заво- хуа, сабийхэми балигъхэми яхуэжанэ дунейм къытехьащ: «Дзапэ уэрэд», «Къуалэбзу джэгуак Іуэхэр», «ПыІэзэфІэхь зэман», «Іэгу-махуэ, ІэщІ-жэщ». ЦІэрыІуэ хъуащ и псадий», «Хьэблэ щІалэр доджэгу», «Налшык парк», «Къреунэху зы ма-

Адыгэ литературэм гу къабзэрэ псэ хьэлэлкіэ хуэлэжьащ Сонэ Александр, Евтушенкэ Евгений, Ку- къару емыблэжу, еш жыхуа эр абы и псалъэхэр зыш элъхэр.

зэхуэхьэсащ усакіуэм и къалэмым къыщіэкіа тхыгъэ нэхъыфіхэр, «Къуалэбзу джэгуакІуэхэр» зыфІища поэмэри хэту. Абыхэм наlуэ ящl Сонэм япэу къыдигъэк а тхылъхэм («Дзапэ уэрэд», 1975 гъэ; «Пыlэ-зэфlэхь зэман», 1988 гъэ) яхилъхьа гурыщІэхэм хуэпэжу къызэрынэ-

жар. Сонэм и усэхэм я нэхъыбэм философие куу ящІэлъщ. 1975 гъэм япэу къыдигъэкla и «Дзапэ уэрэд» тхылъым ит, адыгэшым и образыр «Шагъдий» къыщыгъэлъэгъуа усэм фІэкІа имытхами, абы лъэпкъ литературэм хэлъхьэныгъэ хуи-Ижь-ижьыж лъандэрэ адыгэм шыр къыдогъуэгурыкіуэ, и гъащІэм хэтщ. Аращ ар уэрэд щащири, бэм щапхъуэтари. А vэрэдымкlэ Сонэ Абдулчэрим лъэпкъым игу хигъэхъуащ, адыгэшым и пщІэр, и щІыхьыр къи-

Очерк, публицистикэ тхыгъэхэми Сонэр хуэ эк Іуэлъак Іуэт. Ар хэтащ Урысей Федерацэм и Журналистхэми ТхакІуэхэми я зэгухьэныгъэхэм. «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ» ціэ лъапіэр къыфіа-Іэтыжри. Апхуэдэхэщ «Хьэблэ щІа- щащ. 2019 гъэм Сонэ Абдулчэрим

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым

иужьрей зэманым щІэупщІэ

шиІэ хъуащ филателием

(пощт маркэхэр, конвертхэр,

карточкэхэр е нэгъуэщі бланкхэр, тхылъхэр зэхуэ-

маркэ зытелъ конвертхэр зэхуэхьэсыныр. А Іуэхугъуэ-

хэр къалъытэ къэухьым зезыгъэужьу икІи_ тхыдэм

ухэзыгъэгъуазэу. Тхьэкъуа-хъуэ Іэуес нэхъапэіуэкіэ къы-

дигъэкІа буклетхэми хигъэ-

хьащ дыщэ, дыжьын зытеб-

за медалхэр, художественнэ

маркэ зытелъ е сурэтхэр зы-

хъыбарегъащіз Ізнатізхэм я

лэжьакІуэхэр, Сонэ Абдул-

Зэхыхьэм хэтащ пощтым и

Абы и лІэу-

гъэщІэгъуэнхэм

художественнэ

коллекцио-

благъэхэмрэ

республикэм и

бланкхэр, хьэсыным).

тет конвертхэр.

лэжьакІуэхэр,

Іыхьлыхэмрэ.

нерхэр,

чэрим

жьыгъуэ

ящыщщ

СОНЭ Абдулчэрим Дзапэ уэрэд

Си лъэпкъ тхыдэрш си дзапэ уэрэдыр; Ар пшыналъэу гуш эми къо lykl. А уэрэдым къожьу мывэ духэр, И макъамэ лъэщым псэр дохъуэпскІ.

Уэрэдыр зыусауэ Іэ лэрыгъухэм Пхъэ ІэщэкІ-къалэмкІэ ар ятхащ, Щхьэмыгъазэу хэту зауэ Іугъуэм Жыр джатэ ГугуакГи зэхалъхьащ.

Иджырейхэм пащэ а уэрэдым -Адыгэм шІэныгъэр и къалэмш. Дышэ Іэпэш, ей, си лъэпкъ цГыкІу уардэр -Выдехь нобэ пщэдейрей къалэн.

Си лъэпкъ тхыдэрщ си дзапэ уэрэдыр; Илъэс мин зыбжанэм ар я макъщ. Гхыдэ инхэр мы дунейм щыкуэдми, Сыхуэхъуапсэ мыхъумэ, Сыблэхъуэпсык актым сэ ди лъэпкъ.

1975 гъэ Къреунэху зы махуэ

Тхыдэ напэкІуэцІхэм дриплъэжмэ, УІэгъэжь мыхъужхэр къоятэжыр: Пащтыхь джатэм Кавказ лъахэм исхэр Хэутэн шишІари нэгу шІокІыжыр...

Хэкум ираху лъэпкъым и сабийхэр Губгъуэ нэщІхэм хьэхэм щаІусыпхъэт, Кхъухь зэцэгъуаниблхэм итІысхьахэр Бдзэжьей Іусу хым зыжьэдилъафэрт.

Удын зэхэдзари къытлъысати, ХамэщІ гущІыІагъи дгъэунэхуакъэ, Убых вагъуэр мес ужьыхыжакъэ, **Аъэпкъ насыпыр бийм тІэщІиудати**

Удын жагъуэу лъэпкъым дъысыгъахэр Гъущыжыну дэ долъэГур Тхьэшхуэм, Шэрджэс лъэпкъыу дунейм текъухьахэм ЯІуэтэжу къреунэху зы махуэ!

Дунейпсо Адыгэ Хасэр гъудзэу Іуащхьэмахуэ къреджэж и бынхэр. Гхыдэм зэ и гупэр къытхуигъазэу Тхьэм насып къарит ди щІэблэ хейхэм!

Маржэ, зыкъэужь си лъэпкъ адыгэм, Маржэ, сыноджэж си къуэш абхъазым, Шыпудакъым фэ фи шІыхьыр шыбгым, ШІихъумакъым фи цІэр зэман гъуэзым.

Бий шхьэл мывэм дэ дыщІагъэкІами, Дигу ираудыну ялъэкІакъым. Ісэр дэпсэхуу къреунэху зы махуэ, Псэр дэпсэхуу къреунэху зы махуэ!

Гъуэгум щысакъыну

къыхураджэ

ГИБДД-м и инспекторхэм, Урысей

тхьэмадэ Урысмамбэт Шафихь,

МВД-м Дзэлыкъуэ районым щиІэ къудамэм дэлажьэ Жылагъуэ советым

«Зольские вести» газетым и редактор

Амщыкъуэ Альберт, инспектор ныб-

жьыщі эхэм къызэрагъэпэщри, Дзэлы-

къуэкъуажэ и уэрамхэм щрагъэк Іуэк Іащ

рулым дэсхэм яхуэгъэза «Хуабжьагъыр

АКЦЭМ и къызэгъэпэщакІуэхэм ру-

лым дэсхэм гу лърагъэтащ зэрызекІуэн

хуей псынщіагъым щірагъэгъу зэрымы-

щіыпіэхэм деж псом хуэмыдэу щыса-

хъунум, гъуэгур лъэсу щызэпаупщТ

«Машинэр щызебгъакІуэкІэ къебгъэщ-

гъэмащіэ! Гъащіэр хъумэ!»

къын зэрыхуейм.

1991 гъэ

Сурэтхэр КЪАРЕЙ Элинэ трихащ.

Сурэт зытет пощт картэхэр

«Урысейм и пощт» АО-мрэ «Къэбэрдей-Балъкъэрым и Коллекционерхэм я зэгvхьэныгъэ» ОО-мрэ экземпляр 200 хъууэ дыгъуасэ къыдагъэкіащ усакіуэ, тхакіуэ, журналист, зэдзэкіакіуэ Сонэ Абдулчэрим и художественнэ маркэ зытелъ пощт картэхэр. УсакІуэм и юбилейм ирихьэлізу ахэр зыгъэхьэзырар коллекционер ціэрыіуэ Тхьэкъуахъуэ Іэуесщ. Республикэм и гербым, пощт маркэм къыдэк уэу Сонэ Абдулчэрим и сурэтри картэм тра-

«КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэрым и Коллекционерхэм я зэгухьэныгъэ» ОО-м и унафэщ Грищенкэ Сергей зэхыхьэр ящымыгъупщэн папщІэ. Кол-къызэІуихри, Сонэ Абдулчэ- лекционерхэм къинэмыщІарим и пхъумрэ пхъурылъ- уэ, ахэр къахуэщхьэпэнущ хумрэ я гъусэу гъуэгу тра- литературэм, шэнхабзэм, гъэхьащ усакіуэм и фэеплъу гъуазджэм, тхыдэм дахьэхягъэхьэзыра пощт картэхэр.

тэну узыхуит псынщІагъым дапщэщи те-

тыпхъэщ, ауэ хэхауэ абы гулъытэ хуэщІы-

пхъэщ мы зэманым, сыту жыпІэмэ ду-

нейр хуабэ мэхъуж икІи сабий нэхъыбэ

уэрамхэм къыдохьэ. Къуажэхэм, лъэс

зэпрыкіыпіэхэм фыщынэблагъэкіэ фи

автомашинэм иІыгъ псынщІагъыр вгъэ-

мащІэ икІи набдзэгубдзаплъэу фыщыт», -

жьыщІэхэмрэ лъэсырыкІуэхэм ягу къа-

гъэкІыжащ гъуэгур щызэпаупщІкІэ хаб-

- Фымыпіащэ, гъуэгум фызэпрымыж, ар зэпывупщіыну хуит фызыщі дамыгъэр

светофорым къыщыблэми. ФыкъэувыІэ,

зыфплъыхь, транспорт псори къызэрыу-

выІар флъэгъуа иужькіэщ зэпрыкіыпіэм

фыщытехьэн хуейр, - къыхагъэщащ

Іуэхур езыгъэкІуэкІахэм рулым дэсхэм

иратащ гъуэгу хабзэхэр иджыри зэ ягу

къэзыгъэкіыж тхылъ ціыкіухэр икіи ахэр

къыхураджащ а мардэхэм ткІийуэ тетыну,

я гъащіэмрэ узыншагъэмрэ хуэсакъыну. ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ.

Жылагъуэ ліыкіуэхэмрэ инспектор ныб-

жра ащ полицейхэм рулым дэсхэм.

зэм тетыным мыхьэнэшхуэ зэриІэр.

- Фэеплъ пощт картэхэр согъэхьэзыр республикэм и цІыху цІэрыІуэхэр цІыхубэм хэм, - жеІэ Тхьэкъуахъуэ Іэуес.

И чэзум евгъэтхыж

Урысей гвардием и управленэу КъБР-м щыІэм Лицензэ зыт, лэжьэну хуит зыщі и центрым іэщэ зиІэхэм хъыбар ярегъащІэ ар хъумэным, къехьэкіыным теухуа я лицензэхэм я палъэр иквыным зы мазэ иІэу щІэрыщІэу ирагъэтхыжын хуеймкІэ. Абы папщІэ Іэщэ зэрахьэну хуит зэращІа тхылъхэр Іэрагъэхьэн хуейщ къезытауэ щыта

ІўэхущІапІэхэм. Іэщэр зейхэу ягъэува піальэхэм егъэтхыжыныр уэим зыщІхэр УФ-м и Ко-ÃП-м и 20.11 статьям и 1-нэ Іыхьэм е 28.8 статьям и 4-нэ Іыхьэм япкъ иткІэ административнэ жэуапым ирашэлІэнущ, къуэдыуэ сом мини 3-м нэс ирагъэпшынынущ, - къет Управленэм и пресс-Іуэху-

БАХЪСЭН Азэмэт.

Зэблагъзувык а джэгугъузхэм джылахъстэнейхэр къызэтрагъзувы Зэ

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэ- гъуэм иужькІэ очко 31-рэ хъыщхьэм и щІымахуэ чемпионатым и епщыкІутіанэ иіэу зы зэіущіэкіэ нэхъыбэ джэгугъуэм щыщ зэlущlэ зыбжанэ мазаем и 23-м нэхъ пасэу ирагъэкіуэкіащ, епщіанэм хыхьэхэр щэбэтымрэ зэхьэзэхуэм тхьэмахуэмрэ зэхэтащ.

КъБР-м шыІэ МВД-м къет

ХЭКУМ и ХъумакІуэм и махуэм екіуэкіа зэіущіэхэм зэхьэзэхүэм и түрнир таблицэм зэхъуэкІыныгъэ зыбжанэ халъхьащ. Мыгъэрей чемпионатым япэ текІуэныгъэ бжыгъэшхуэкІэ щызыІэригъэхьащ «Иналым». 3:0-у къэрэгъэшдэсхэм хагъэщІащ «ХьэтІохъущыкъуейр» икІи абы и фІыгъэкІэ турнир таблицэм щаІыгъа иужьрей дыдэ увыпіэр ябгынэну яхузэфіэкіащ.

Пашэхэм жыджэру якІэлъеlэ «Къэбэрдеймрэ» «Ислъэмеймрэ» увыпіэхэмкіэ зэхъуэжащ. Шэрэдж Ищхъэрэм и командэр зэщхьэшыкІыныгъэ машІэ иІэу хагъэщащ ислъэмейдэс-

Япэ очкохэр яфіэкіуэдащ бахъсэндэсхэм ягъусэу зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм хэщІыныгъэншэу пашэныгъэр щызыІыгъыу щыта «Тэрчым». Топ тІурыткІэ зэхъуэжауэ иухащ тэрчдэсхэм «Бабугент»-м драгъэкіуэкіа зэпэщіэтыныгъэр.

Шэджэм ЕтІуанэм и командэр 2:1-уэ ефІэкІащ Налшык и «Мурбек-ФШ»-м икіи зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм щыпашэхэм гъунэгъу щыхуэхъуащ.

ЕпщІанэ джэгугъуэм хыхьэ зэlущlэхэм ящыщу япэр ирагъэкІуэкІащ джымрэ» «Локомотив»-мрэ. Мы зэпэщІэтыныгъэм налшыкдэсхэм я командэм зы топкіэ нэхъыбэ зэрыщыдакъыкІэлъыкІуэ, гъэкІам ещанэ, текіуэныгъэр къахуихьащ.

Иужьрей зэlущlэхэр ехъу лІэныгъэкІэ езыгъэкІуэкІ «Ислъэмейм» адэкІи хегъахъуэ. Щэбэтым абы 3:2-уэ хагъэщІащ Налшык и «Спартак-Д»-р. ЕпщІанэ джэгугъуэм кърикІуа бжыгъэхэм иужькіэ «Ислъэмейм» ещанэ увып ээхьэзэхуэм щиубыдащ.

Джэгугъуэм хуэфэщэну щыдагъэкіащ топипщі «Автозапчасть»-мрэ «Иналымрэ» я зэlущіэм. Зэкіэлъхьэужьу зыІэрагъэхьа текІуэныгъэхэм я бжыгъэм къыпащащ бахъсэндэсхэм. Абыхэм топибгъу дагъэкІам къэрэгъэшдэсхэм жэуапу къратыжыфар зы къудейщ.

Чемпионатым зэрыщІидзэрэ къахьа текІуэныгъищым ящыщу тІур тхьэмахуэ кІуам къриубыдэу зыІэра-гъэхьащ Шэджэм ЕтІуанэм и футболистхэм. Иужьрейуэ БЖЬЫХЬЭЛІ Розэ.

ахэр 3:2-уэ ефІэкІащ «Нартаным» икІи турнир таблицэм увыпіэхэмкіэ щызэхъуэ-

Вэсэмахуэ екіуэкіа зэпэщІэтыныгъэхэр къызэІуахащ «Бабугент»-мрэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетымрэ я командэхэм. Зи чэзу очкоищыр абы къыщызыхьа балъкъэр къуажэм къикІа футболистхэм зэхьэзэхуэм и гуп нэхъыфІищым гъунэгъў дыдэ зэхуащіащ. Ещанэ увыпіэм щыт «Ислъэмейм» ахэр очокитП зэрапэІэщІэжыр къудейщ.

Пашэхэмзыкъызэрыкlэрамыгъэхуным хущюкъу «Шагъдиймрэ» «Хьэтюхъущыкъуеймрэ». Иужьрейуэ абы хэм ирагъэкіўэкіа зэіущіэр джэгугъуэм топ нэхъ мащІэ дыдэ шыдагъэкІа хъуащ. 1:1-уэ зэрытемыгъэкІуауэ зэбгъэдэкІыжащ ахэр икіи чемпионатым и турнир таблицэм и еханэ, ебланэ увыпІэхэм хуэфэщэну къыщыувыІащ.

ЗэрытемыгъэкІуауэ иуха япэ зэlущІэр иригъэкІуэкІащ «Малка»-м. ЕпщІанэ джэгугъуэм Балъкъ Іуфэ щыщ командэр шыlушlаш «Мурбек-ФШ». Топ тіурыті лъэныкъуитІми я гъуэм щыдазэпэщІэтыныгъэм гъэкІа кърикІуахэм уриплъэжмэ, гугъущ зы очко къызыхэхъуамрэ очкоитІ зыфІэкІуэдамрэ зэхэбгъэкІыну - джэгукІэ зэхуэдэ гупхэм къагъэлъэгъуащ.

КъыкІэлъыкІуэ текІуэныгъэр зыІэригъэхьащ «Тэр-Тхьэмахуэ махуэм абы 3:0-у хигъэщІащ «Къэбэрдейр». ЕпщІанэ джэгу-

езыгъэкІуэкІа тэрчдэсхэм пашэныгъэр щиубыдащ. Иужьрей зэlущІйтІыр къызэмыхъулІа Шэрэдж Ищхъэрэ и командэр увыпІэ зыбжанэкІэ зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм къы-

щеІэбыхащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм и щІымахуэ чемпионатым и епщыкіутіанэ джэгугъуэм хиубыдэу екlуэкІа зэіущіэхэм мыпхуэдэ кіа зэіущіэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикіуащ: мазаем и 23-м: «Бабугент» (Бабугент) - «Тэрч» (Тэрч) - 2:2, «Шэджэм-2» (Шэджэм Етіуанэ) - «Мурбек-ФШ» (Налшык) - 2:1, «Хьэтіохъущыкъуей» (Хьэрэгъэш) - 0:3 «Къэбарлей» (Шэрэлж - **0:3**, «**Къэбэрдей**» (Шэрэдж Ищхъэрэ) - «**Ислъэмей**» (Ислъэмей) - **1:2**; епщІанэ джэгугъуэм шышу екІуэкІа зэlущіэхэр мыпхуэдэу иухащ: мазаем и «Шэрэдж» (Старэ Шэрэдж) «Локомотив» (Налшык) 1:2, «Спартак-Д» (Налшык) -«Ислъэмей» - 2:3, «Авто-запчасть» (Бахъсэн) -«Инал» - 9:1, «Шэджэм-2» -«Нартан» (Нартан) - 3:2; мазаем и 27-м: «Бабугент» -«КъБКъУ» (Налшык) - 3:1, «Шагъди» (Зеикъуэ) -«Хъэтюхъущыкъуей» - 1:1,

«Малка» (Малкэ) - «Мурбек-ФШ» - 2:2, «Къэбэрдей» -«Тэрч» - 0:3. Епщыкіузанэ джэгъуэм зэlущlэнущ: *гъатхэпэм и 5-м:* «ХьэтІохъущыкъуей» «Малка», «Инал» - «Шагъ-ди», «КъБКъУ» - «Автозапчасть», «Тэрч» - «Шэрэдж»; гъатхэпэм и 6-м: «Мурбек-ФШ» - «Спартак-Д», «Локомотив» - «Бабугент», «Нартан» - «Къэбэрдей», «Ислъэмей» - «Шэджэм-2»

МЭЗКУУ Къан.

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм и щІымахуэ чемпионатыр зэрекІуэкІыр								
	Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	Ο.	
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.	«Тэрч» «Автозапчасть» «Ислъэмей» «Бабугент» «Къэбэрдей» «Шагъдий» «ХьэтІохъущыкъуей» «Локомотив» «Мурбек-ФШ»	11 10 11 11 11 10 11 10 11 10	10 10 6 4 5 5 4 3 3	1 0 2 6 2 1 3 4 3 3	0 0 3 1 4 4 4 3 5	30-5 53-8 20-11 14-9 18-18 14-20 18-23 14-16	31 30 20 18 17 16 15 13 12	
11. 12. 13. 14. 15. 16 .	«Къбкъу» «Спартак-Д» «Шэджэм-2» «Нартан» «Шэрэдж» «Инал» « Малка »	10 11 10 10 10 11 10	3 3 2 2 1 1	3 2 2 3 3 2 1	4 5 6 5 5 8 8	13-22 10-14 17-32 19-23 18-24 11-31 15-29	12 11 11 9 5 4	

Спорт лІзужьыгъуз куздым къыщыхэжанык Бжий Тамерлан

Иужьрей илъэсхэм Къэбэрдей-Балъкъэрым спортым зыужьыныгъэшхуэ щегъуэт. Абы хэлъхьэныгъэ купщіафіэхэр хуащі тренер іэзэхэми спортсмен ныбжьыщІэхэми. Зи гугъу фхуэтщІынур спорт лІэужьыгъуэ зыбжанэм зэуэ зезыпщыта, дэтхэнэми жыджэру зыкъыщызыгъэлъагъуэ икІи зэхьэзэхуэхэм пашэныгъэр щызыубыд Бжий Тамерланщ.

НОБЭ зи ныбжьыр илъэс 12 ирикъу Тамерлан гъэ зыбжанэ хъуауэ футболым зыщыхуегъасэ «Спартак-Налшык» клубым. Къэбэрдей-Балъкъэрым и топджэгу командэ нэхъыщхьэм и щІалэщІэ гупым хэту Бжийр куэдрэ щытекІуащ щІыналъэ, урысейпсо зэпеуэхэм. Апхуэдэу 2020 гъэм и фокІадэм Тамерлан и гупым 2010 гъэм къалъхуахэм я щІыналъэ зэхьэзэхуэм и дыщэ медалыр къыщихьащ. Абы къыдэкІуэу щІалэ цІыкІум къыхуагъэфэщащ зэпеуэм и футболист нэхъыфІ саугъэтыр.

Зы спорт лізужьыгъуэм къыпэрыкІыурэ адрейм пэрыхьэ ди ліыхъужьыр дэнэкІи къыщыхожаныкІ. А илъэс дыдэм Прохладнэ къалэм щекіуэкіа кудомкіэ зэхьэзэхуэм Тамерлан пашэныгъэр щиубыдащ икІи «Texникэ нэхъыфТ къызэригъэлъэгъуам папщІэ» саугъэт щхьэхуэр къыхуагъэфэщащ.

2020 гъэм и дыгъэгъазэм 19-м Бжийм япэу зыкъыщигъэлъэгъуащ езым и дежкіэ спорт лізужьыгъуэщіэ грэпплингым. ЩІынальэхэм зэдай зэхьэзэхуэм абы домбеякъ медалыр къыщихьащ. КъыкІэлъыкІуэ махуэм

тэмкіэ щіыналъэхэм зэдай зэпеуэм. Илъэсым кърикІуахэм щриплъэжа зэхыхьэм 2020 гъэм щызы Тэригъэхьа ехъулІэныгъэхэм япкъ иткІэ Бжий Тамерлан зи ныбжьыр илъэсипщ итхэм я спортсмен нэхъыфју къыщалъытащ икІи «Спортым щиІэ ехъулІэныгъэхэм папщІэ» диломыр къыхуагъэфэщащ.

2021 гъэр спортсмен щалэщэм къыщіидзащ Псыхуабэ щекіуэкіа футболымкіэ щіыналъэ зэпеуэмкіэ. Тамерлан зыхэта плъыжь-хужьыфэхэм ди республикэм къыхуахьащ домбеякъ медалыр.

Куэд дэмыкІыу Бжийм дыщэ медалыр щызыlэригъэхьащ кудомкlэ «VI Кубок Эльбруса» щlыналъэхэм зэдай зэхьэзэхуэм икlи «Техникэ нэхъыфl» саугъэтымрэ зэхьэзэхуэм щІыхь зиІэ и саут вэтымрэ зэхьэзэхуэм щтыхь зилэ и спортсменым и кубокымрэ къыхуагъэфащэ.
Къыклэльыклуэ зэхьэзэхуэр зи чэзур футболырт. Пионерхэм жахуэм хуэгтэлгээ булбол оргология

гъэпса футбол зэпеуэм «Спартак-Налшыкым» дыщэ медалыр къыщи-хьащ. Абы и текІуэныгъэм хэлъхьэны-гъэшхуэ хуищІащ Тамерлан. Илъэс блэкІам Бжийм зыІэригъэхьа

текІуэныгъэ куэдым къызэщІиубыдащ кудо, каратэ спорт лізужьыгъуэхэр. 2021 гъэр Тамерлан зэхуищіыжащ «Кубок полного контакта» стиль псори щызэхуэхьэса каратэмкіэ ныбжьыщіэхэмрэ щіалэгъуалэмрэ я зэхьэзэхуэмкіэ. Щіалэ ціыкіум абы дыщэ медаль къыщихьащ икіи 2022 гъэм текІуэныгъэщІэхэм хуэпабгъэу техьащ.

И къуэш нэхъыжьым и ехъулІэныгъэхэр щапхъэ зыхуэхъуа Алихъан футболымрэ кудомрэ зыхуегъасэ. Абы япэ текіуэныгъэхэри зыіэригъэхьащ. И дэлъхуитым дэплъея Саидэ ціыкіуи спортым димыхьэхыу къэнакъым. Ар художественнэ гимнастикэмкІэ секцэм хэтщ.

Иджыпсту Тамерлан щоджэгу 2009 - 2010 гъэхэм къалъхуахэм я республикэ щіымахуэ зэхьэзэхуэм. щІышылэ-гъатхэпэ мазэхэм Нарткъалэ щокіуэкі. Абы къыдэкіуэу Бжийм зыхуегъэхьэзыр «VII Кубок Эльбруса» кудомкІэ щІыналъэхэм зэдай зэхьэзэхуэм. Накъыгъэм екlуэкlыну зэlущlэхэм Тамерлан хэтынуш «Кудо Предатор» командэм и

гъусэу. Бжий Тамерлан къыщалъхуа махуэмкіэ дохъуэхъу икіи и ехъуліэныгъэхэмкІэ республикэри къэралри иІэтыну ди гуапэщ.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

и къуэр дунейм зэрехыжам къыхэкІыу.

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым ЩэнхабзэмкІэ и министерствэр, «КъБР-Медиа» къэрал кІэзонэ ІуэхущІапІэр, КъБР-м Журналистхэм я зэгухьэныгъэр, «Заман», «Адыгэ псальэ», «Кабардино-Балкарская правда», «Горянка», «Советская молодёжь» газетхэм,

«Іуащхьэмахуэ», «Литературная Кабардино-Балкария», «Минги Тау», «Нур», «Нюр», «Солнышко» журналхэм я редакцэхэр, «Къэбэрдей-Балъкъэр» ВТК-р, «КъБР-инфо» хъыбарегъащІэ агентствэр, «Эльбрус» тхылъ тедзапІэр хуогузавэ «Заман» газетым и корректор Геляев Валентинэ Магомед и пхъум абы и адэ Геляев Магомед Асатулла

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учрелителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ льэпкь ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гьащІэмрэ экономикэмкІэ-42-57-59; щэнхабзэмкІэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм - 42-75-78,

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту щыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Іэныгъэхэмк Іэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ ДыщэкІ Соня, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт (1, 2-нэ нап.), Нэужьокъуэ Заирэ (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Ныр Саидэ, Щомахуэ Марианнэ, сурэтхэм елэжьар Бицу

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм шагъэхьэзыраш.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 ● Тираж 2.106 ● Заказ №381